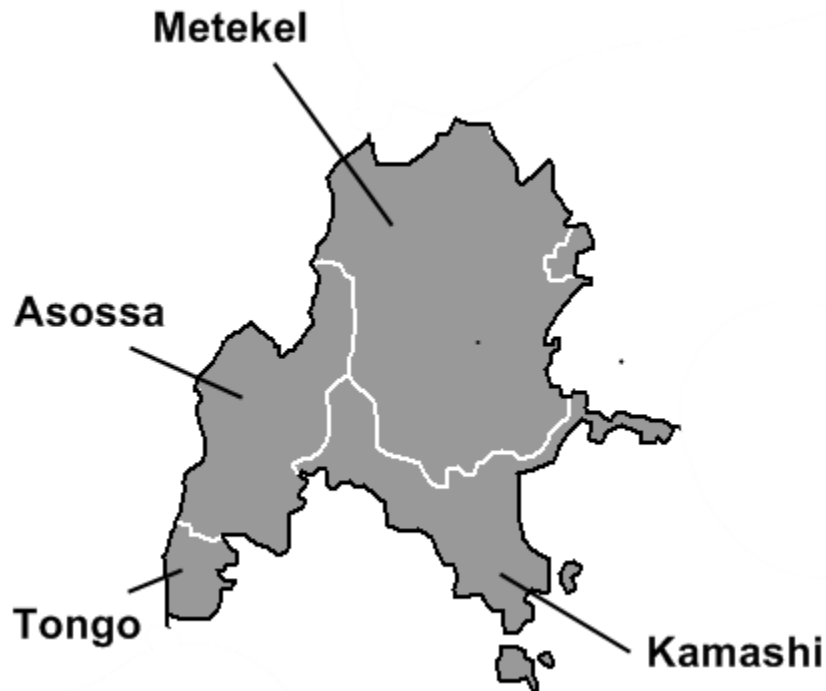

Alqulumá adaarú

Alkítáábá máábá Ágarrañi

Shúlíndú 3

2010, Grade 3 Sbjct: Inv. Science , **TG**, in Berta

Maabá shák'áló alkitáábálé:

- MAHMMUD T'AHA SENED

Maabí mu s'ónahu

- Abdanasír Álí
- Badawí Mahamad
- Yusuf Musa

2002 E.C

Alhoría k'ede ma alu d'iñá tha almaktabá algírayóyu mbá
Ek'ílím Bíníshangul Gummuz

Trial version
2010 AC

2010, Grade 3 Sbjct: Inv. Science , **TG**, in Berta

Gundí

1. Maaba u gugúdá k'ed'e	1
1.1 Thiñ thíñ.....	1
1.2 Thoñoríndú Gugudú.....	4
1.3 Alqáádab:	9
2 Añañk'á mbá mahálágá garrá u tham tham thaluyu.....	14
2.1 Gíñ bus'áálu	14
2.2 Gíñ buushú (alhissa 10).....	21
2.3 Albáál thamthám gíñ buushú thaayúéqi	22
2.4 S'ak'a u fírí.....	26
2.5 Shímbíla mahálágáqi thamthám tha albáál	28
3 Alk'ádará mahálágá qi hoshálá thañ u garra	35
3.1 Ashídda u bad'ía (alhísaa ma nine adaado).....	35
3.2 Booloyú (assot')	39
4 Alqigtimaqíá adaarañk'á qi hoshálá thañ u garra.....	43
4.1 Almaqáná alqak'límu.....	43
4.2 Shímbila mahálágágú mbá benisangúl gúmuz.....	44
4.3 Assíása gígí mbá alqik'ilímá Beníshangul Gúmuz.....	45
4.4 Alú d'ííña mín gíñ háraqaqi(mba t'orí) sha bak'a durrane	47
4.5 Maabí madi hógú	53

Ak'us'o d'uk'unuñ

1. Maaba u gugúdá k'ed'e

Alhátáfá Ak'us'olé k'illíñ:

Geedí gárraqigú mín mbá k'odí méré addársalé : gíñ k'algalá sha thiñ thiñ u sha mbá hulunáqi tha alqafiale méré k'éerahú u méré thama, alqáfia márté albáál.

Mare fagada thoñ oríndu sha mbá gúdílá maré állama álamaqi u mare gadara thalú méré

- Méré maada /fagada) alfáitá alqaadabú.
- Alhissá ma nine dado “ 70”
- Mbá agrralá tha alfásilú “45”
- Mbá shak'allawalhuk'úlá madí tháñ .

1.1 Thiñ thiñ

Alhátáfá k'ed'egú

Geedí gárraqigú mín mbá gárra mare addársalé:

- Mare rotha álmaqaná thin thiñú
- Mare fágada alqainátí thiñ thiñú alfáiták'ed'e méré fagada u mare k'ééra hu .
- Alhísabá gílá wálla sha mbá dámláne méré k'éérahú u méré madíñe tha gíigí
- Méré múfa alqaadába gílá gabalá mamabi álá thiñá u mama bi thiñé.

qi jahaza gabul agarrñ agarraña

- Addársalé gabul áñgó agarraña áñgó gárra rotháñ gúnuñ mbá makatabá tha alkítábá d'afa ruqiyu mbá k'al sha thiñ thiñ áñgó maada
- Awal áñgó jahaza almasirahía d'afaruqigu mbá mádíñ alqainátí thiñ thiñúqi u alfáita méré min thá thin thiñú ágeedí gárraqigú méré gia ashora thalú tha alfásilú .
- Ángó buuro gínéñgúnuñ alú mbá at'walíñlá thiñ thiñí thañ ángó jáhasoqi

Addársalé rothá dam ne u daadók'éd'e

Addársalé rothak'ed'e k'illíñ almáqaná thiñthínú u gíñ daané ndímilíeqi na alfáitá mmaane. Gíñ k'algalá sha thiñrhíñ gíñ thiñla k'illíñ wálla sha ané mus'a hatháñ bas u ané daa hatláñé ashídda u añ babád' uané pa'ara hatláñé bad'íñ gíñ aare ñinéñ mmaané .

Thiñ thiñá thiña u alfáita daané háthañé aleñ taláta (3 ñinéñ gasamnáqi

1. Thiñ thiñá daa a bad'ía u añ babád'
2. Thiñ thiñ mus'bus'ik'e alu alu/mbá amarshiñi
3. Thiñ thiña p'ar bad'íñgiñ are mamare

Lásim bus'ik'eñk'a yómi yómi áne thík'a thínthíñalégú .

Asáqá mbá agarralá geedí addársalé shá ané hié mare álú lásim gíñ garrauo méré mín thá shúlíndu (2) holoñuniñú mín gíñ thiñlá álé áhulu maréiqi álé tharáqi marthéqi thá d'ok'tha ,

Bárra míñ d'ok'othá zíí alkítáábá garrao maréiu mad'ok'otháña mín tha gíñ madí máreyú náfa maré shá mare maada gíñ t'ok'oló

Ashañ shugó mín mbá madiñ gañane almaqáná thínthiñugú lásím áñamadíñagá alháálá thínthíngú u gíñ ágarrañ thín thín sha ashúk'úlá thínthiñú mmaané .

Báqad mbá agarraña geedí alqínátí thín thínú áñ d'ok'otha maré na alfáita daané bus'ík'éñk'a théqi méré k'éérahú, u áñ mádíña mártéqi ashán alqáínátí thínthiñú sha gásamí aleñ taláta.

1. Thínthiñá daa qi bad'ía u añ babád'

- Rotha alú addarasalé asáqá mbá agarraláné ashúk'úlá shá k'allá másal fir k'als'a, s'ís'ía p'ep'ésh, buuna, bguud'a, adídíñ --- adí míllañ gíllágú ashan áñshák'alá lásím áñ mádíña geedíyé sha k'abí ashídda u ashíddálo mín añá thík'íñane áñ mádíña márté sa mín thá thín thíná daa qi bad'ía u añ babád' mmaane

2. Thín thíná mus'í bus'ík'e alú

- Thín thíná mas'í bus'ike alú lásím álá mádíña geedíye sha ñíneñ rábbaqa bus'ík'eñk'a, ád'oñondíñ hatháñ , a ñe s'íñ **hathañ u maabá** p'eshuqioqi wálla madagasuo alú na almafsál añ mádíña geedíyé sha thínthiñálo ñíneñ mothine méré maada .

- Addársále asáqá ágarraláné álá mádíña geedíyé sha thínthiñá mus'í bus'ík'e alu sha mbá mmaané katabá tha alkitáábá gárraláyú sha fíllí k'ed'e mín añá thík'üne sha mín thá gíñ bús'áályú u mín gíñ bushú thí mmááne .

3. Thín thíná p'ar bad'íñgíñ are

- Thín thíná p'ar ba d'íñgíñ are , bus'ík'éñk'a mín mbá thúrné thínthiñáñ gúnuñ bad'íñ gíñá ádóqi sháne múfa hathañ ñíneñ p'arne are u bus'ík'eñk'a shááne hatháñ. Lásím álá mádíñ márté qi sha mín thá thínthiñá mááyu alfaitamín u míñ almaqadínátí ñíneñ thík'uné.

Thínthiña p'íshí (mamus'a)

Rotha alú addarsalé álá mádíña geedíé almaqáná thín thíná p'íshí (mamus'a) nafíllí u mín añá thík'uné u nalfáita k'ed'e.

Thín thín u alqáfía /asaha)

Alfaida thín thínú u damdámák'ed'e

Álá tharaqí geedíé sha mbá garraña thín thín mín awal sha ñíneñ daa hatháñe ashídda, ñíneñ musí hathaáñ na bus'ík'e u sha ñíneñ p'ar hatháñe bad'íñgíñ are .

Thoñoríndú náfañaqi thañ shaané át'a walíña hatháñe thín thíní bak'á

Harábí né:

- Thín thín álá tháma añá thík'íne alháwa u munzú.
- Thín thín álá tháma thá gíñ s'aríyu,
- Thín thín álá tháma thá gíñ s'uruñ áluyu sha bak'a íthíginé s'ak'aqi .
- Lázím álá máddíña geedíé sha thín thín maabá gíine u shúli gílláne thayú u gíñ d'ñóshí máábá gíine tháñ lázím áne ma gíñ s'arí.

Thín thín sha ané t'aáwáláqi míllañ walá maharábí thoñoríndu árbaqa / 4) ñíneñ gílláné thañ

1. Thá qi hoshalíña
2. Álá tháma añá da'shí áñ
3. Álá fuud'ayú thá addáwágú

4. U alá húrmíña alú ñínéñ mmaané
1. Gíñ k'algalá sha qi hoshalíña, thiñthiñ alá tháma thá munzálú wálla
2. Añá zí d'úútha áné hoshálá shá áné t'awáláqi ñínéñ mane .
3. Mbá k'algaña sha thiñ thiñ shá álé tháma añá d'ashí añ thíthiñ mathámálá thá gíñ d'ashíyú t'awalí míllañ walá ma hárabí
4. Mbá k'algaña sha thiñ thiñ añ fuud'ayú thá áddawagú thiñ thiñ mafuud'á ñayú másal thá k'óri, tha asháthá beñení, tha gíñ s'uuthí --- gúdí áné t'awáláqi wálá harábí .
5. U mahatháñ k'ále shá álé húr miná alú wálla alá gófáláalu thiñ thiñ sha ma hurmíñalá alú thá gíñ s'ári alá mádíña geedíé sha t'awalqi walá ma harábí .

Alqádab thiñhtíñú

Asáqá ágarraña addáesále alá mádíña geedíé sha thiñ thiñ tha alqádab p'íshí k'abíña míllañ sha gídí alfaida asáháñ k'athé qi (alqafíñ k'atheqi)

- Añ ráshata geedí shá máré maada gíñ máábí gabálá áé thína, mamaabí ále thiñí u mín mbá thílla

Gabáál thiñthiñ :

- Añ gis'a thabañk'a u giñ thíña tháyu ma p'íshí
- Thiñthiá añ d'oñoshaga añá p'isíhí añ

Ma hatháñ ale thíní (thá thiñ thiñ alu):

- Bak'á rothila thábá
- `bak'á s'omñane mamanañ s thá bíshí
- Añ d'oñóshágá ma p'íshí bak'á dírsíhí gañane

Añ bák'á agusua sha shúúní wálla bak'a gííña k'alk'ash k'alk'ash

Mína mbá thíña :

- Añ gís'a thabá ,
- Añ shóóra baálá shúgo uáñ s'uk'uriña nduyu

Mbálegú azúúzuñ álé mádíña geedíé sha ma sha k'aláñ shugó náfaqi míllañá sáháñ k'aye.

Thiñ thiñ tha alqadaba shuuní gíñ has'ulné na durra añ madíña geedíé tha almasa rahía ámáré made shá mare bak'a añ tháñ

Másal :

- Thá thiñ thiñ alu ma maabí awaaqi (horagaqi) sha mbá mad'íne maabí alu
- Ma s'omálá míllañ (mad'oñondí) sha mbá hanagíne maabí
- Mathíñálá míllañ sha mbá ak'ak'ashune añ walla sha mbá ashílunayu alá ashak'alíña geedí tha almasarahía sha mare gíida alqadabaop'íshí tha thiñ thiñ alu .

Thoñoríndú garra latháñ u mbá ágarrañ latháñ

- Thá rotha
- Thaalú buura (tha ashóóra)
- Thá d'ok'othá u thá mótha
- Thá añ than hoshálá

- Tha k'aalt'ua
- Almadarása qi thiigi hatháñi tha s'us'úl.
- Agarraña tha ashú k'úlá madí .

Gíñ saqad addársáale

- Áñ náfaqi thá gíñ masa warágú
- Áñ nafaqi thá gínéñugúnuñ mbá thík'uqigú thá añáñ k'ayú
- Áñ náfaqi th alkartóna mas'íñagú --- adí míllañ

Iyú beera u qiqabara

- Áñ ábara geedíqigú thá d'ok'othá ndú u tha áshúk'ulá thaayu mamaadó almáqáná u alqadábá thínthín úgú
- Áñ d'ok'othagú thá s'ok'othá makatabá magárigú mare k'ééa alqainátí thiñ thínú hugú.
- Álá d'ok'othagú thá áshúk'ulá than thañú magádarigú mare maada thínthíñá p'íishí na almáqianá k'eed'e mín añá ádiné u nafaíta máre gú .

qi geera 1.1

Móthá qi geero

I, Asse wálá Bus'áñ

1. Asseè	4, Asse
2. Bus'áñ	5, Bus'áñ
3. Asse	

II . Móthá d'ugu rígu

1. Alfayítamín E BÍ, SÍ; dí u ke mmaamare .
2. Thínthíñá daa ashídda u (añ babád,), thiñ thíñá mus'í bus'ík'e alu u mbá p'ar bad' iñgíñ aregú mmáámáre
3. Gíñ k'algalá sha thínthíñá mamus'á)mbá p'íishí) thiñ thíña alqayínátí thínthíñ tálátá k'ed'e mmaané
4. Almánga , alburthkán, Ananás, shaashá albáñjar --- hor añ míllañ
5. Ayodín ñínéñ s'aúlláne .

qi geera 1.2.

Mothá d'úguri

1. Asharmút' u bilía maaqi hermíña
2. K'orí, asháthá beñení u gíñ s'uuthí
3. Dúrra alqáfíánk'a míllañ u shim bíláñk'a
4. Thá álú húrmíña (gafálá) u qi fuud'a tha addáwa . Mmáámáre
5. Áñ gís'a thabáñk'a gíñ thíña thayú añ gís'ayú, u añ d'óñósha añá p'ishí añ thínthíñeqi .

1.2 Thoñoríndú Gugudú

Azamán (alhissá) ma daadó 27

Geedí gárraqigú ma gárrá wálá mín mbá gárra máre addarsalégú:

- Ámaré k'ééra alfaídá fuudó hu , máre náfaqi tháñ .
- Ámaré fagada, gíñ d'afaruqi mbá thík'ilá fuuda tháñ
- Asáqá gidí mare arraha márá zaa mare shák'álá gíñ thík'ilá fuuda tháñ
- Ámaré fagada sha ashídda walá k'ódílálú gíñ walá gidí alfaídéqi u máre fágada sha mbá náfaléqi tha ashídda

- Máre shák'álá ashúk'ul ma boolá mare u thá maabíle

qi jahaza

- Á waal ñgó gárra gíñ makatabá tha alkítaábú mbá roothí sha mbá náfalé thá azáman u thá ashidda
- Ñgó jahazaqi tha almásalá gíñ shák'al máábí gudí thá añá máre yú
- Ñgó jahazoqi ñgó fágada gíñ náfaqa máábí maéqi tháñ ashukuleqi ñsgó ágarraña maré .
- Ñgó jahaza gíñ sáqadí addársí mbá huluqi tha áddarsa márele .

A, Fuuda

Ma maabígbadaqa geedíe addarsale tha gíñ k'algalá shagfuuda sha mare gíñ ashoora thaalu p'íishí míllañ .

Másal :

- Nañ k'algalá shá fuuda ?
- Tha adaárañ k'áyú alqayínatí fuudó kámmu mbá holigu ?

Minambá mbá d'ok'othílané d'ak'alégú álá jahazaga addarsá huluqi thá fuudalegú ále daa márhéqi .

Asaqale nañ gíila tha fuuda ? U fuuda mathík'aña shambá damñane u shambá nafañanaqi tháñ lasím añ madíña geedíeqi

Álá madíña geedíe sha maabá wálá gídí fuuda gíñ k'ábiné shá áné shíbíla walá gádarné sha ané thík'a ,

Shañ ágarraña geedí sha mbá dámlá fuudá u shámbá náfaláne tháñ k'abí álá daa geedíe amare d'ok'otho abúnáthá sha mbá dámaláne u sha mbá náfa lanaqi tháñ amare rotha hap'únáthe tha alfásílú .

Thoñoríndú thík'íla fuuda tháñ

Gabáál álá daa (agarraña) geedí addársalé geedí gárraqigú mare d'ok'otho abuna tha sha mbá thík'íla fuuda álá d'ok'otha mare máre k'éerahú thá d'ok'otha máre gádara máre mothá u máre rotha mootha sha mbá shábba haané martheqi lamín máre thík'a moothá massés .

Rotha dám áddarsalé u sha mbá daaláne

Rothaalu dám áddarsale maabí alqik'itísatí k'abí mare sha máre thík' ashidda mare sha máre k'oda alu tha gíñ thík'íla atahílí thayuwe qi ñineñ madíñaqi ashañ shúgo addársalé asáqá mbá daaláne geedíeqi álá mddíña márhéqi sha mbá náfaañ máábíqi tháñ samaan tha ashíddá máre u tha almúhá máre ashúk'úla maáyu alfáitéqi.

Asáqá k'alña shañ tharáqi na addársalé gabáál añ tharáqi na rothaalú addarsa t'ok'oló k'abí áñmádíñaga thoñoríndú gugudúgú shá máre shamarauqi thaalú .

Asaqálo:

- Maabí zííe tha áduníayúgú gíidá alhoría d'afaru alúgú

- Gíñ k'ábí mare mbálo shá méré thík'á k'ábí amaré shák'álágá ashúk'úlá d'afaruqi u álé shá wara geedí shá méré rotha maabí gudíégú thá añá méré yú na gíñ shák'al méré mbá thík'íla atahílí thañ

Másal:

- Álá shébiilagá gíñ map'aalá alú
- Álá shíbilagá gínéñ gúnuñ alú wállá alá dájara
- Álá sarrafagá almáhía
- Álá huagá d'oñí u álé shíbiláganealú --- adí míllañ , mamadíñalá márhéqi sha ashúk'úlá thík'íla fuuda thañiné p'íshí míllañ .

Thoñoríndú thík'ílá fuudathañgú

- Thá p'aalá
- Tha attíjára
- Thá ashúk'úlá álhagumó wálla thá gínéñgúnúñ huhú mmaané
- Álá d'ak'othagu, mín mbá mathí mare thá már the tha gíñ shák'al méré . Moothá daa marthe d'ok'othaleqígú méré fágada sha ashúk'ula asámánák'ed'é mmaané . Másal : algíría garra máre tha almádarasayú mare maada sha al kítááb gídí asamáñák'ed'é(alhísak'ed'e) mmaane. Asáman manáfále thañ map'ishí alá madíña martheqi sha ahosaliñ maabí añ p'ishí añ

B, Assáman:

- Addársalé gábuláñ ágarraña geedí másal sha mbá nafaláqi tha asáman lásím añ d'ook'athagú méré tha asámañú. Lázím alá d'ak'otha geedí d'ok'othá huluqi thá assámanle shá mare maada ñiñéñ k'ábíné

Másal – hássa alhíssa mímira gámuné ? Alqúmúrañ gáma gámu ? Álá d'aok'othagú shúgo shá méré mootá u mín mbá móóthí mare né k'ábí sháñ mádíñagá . Asáqagu , alyóm ;Alqisbú asháhar u assana shá máábí madíñaqigu.

Gubul áñ tharáqi adarsálegu múngín áñgááara añ d'okothageedí d'ok'othalegú

- Adiúk'úsh adúk'ush gábul shathu sátha thalmadára sayueqi náñ shák'al háthú ?

Tha almádarasayú náñ s'úlla gíñ shák'al háthú ? Aúne ? Álá d'ok'otha mare shá mare rotha na asáqák'ed'e

Másal: - tha alhíssa nímira wáhíd (1) alú mamaré gárrá ndú arut'aanó, the asáqa mañ alú Alhísááb, mín mbálo Alqalúma adarú ----adí lázím amaré rothau mare garra p'ishi .

Másal geedí gárraqígú u mbá nafaqígú tha asámán ma p'ishí:

- Bad'í aregu tha almádarasayú
- Shak'al ashúk'ulá daalá márhé shá méré shak'alo thaayu u mare has'ulo tha asáman.
- U alá madíña marthehegu sha thaar theqi sha mbá ahosalíne mare añd'añ añ .

Assáman walá manáfáñaqi thañ map'ishí

- Bak'í hatháñ áñ wála ahulu ashúk'ulí shá mbá k'ap'oñané ahor hatháñé rotha añ thaaliyu u k'odí hatháñ ashíddañk'athí wálá tha alfayíta mañ alu u baqad mbálegu k'ábí alá madíña martheqi sha mare s'ik;l wálá manafamareqi thañs.

Albaramíj assaqa jahasiñanaqi:

Sha mbá nafañaqi tha almadarsayunegu:

- Mbá gudíña tha tha almadarasayu

- Shoreqi u aqilíyeqi
- Mbá sagarña tháñ u mbá shak'alña ashuk'ulá thaayu tháñ
- Mbá badí mare abbana tha than tha ashuk'ulu ála madíña martheqi sha mare thamaga asamanak'ed'e.
- Ála madíngagu sha gudímare tha almadarasayu sha amare thama almada rasaqi bas thaalbaal,
- U tha munzuyu shiñ mare fágada shá mare k'abí asaman mbá shór márethañ u mbá íl maré tháñ .
- Ála madíña geedíe sha asaqa mahí mare are mín tha almadarasyu thaayueqi sha mare p'adí abunatha tha ashúk'ul bílógú shá mare thana tha albarna míja mare yu.

Dí ,Ashídda

Asáqa mbá féd'iña shañ ágarraña geedí rothalú addarsalé k'abí sha alé mádína márthéqi ña gíñ k'algalá sha ashidda thá d'ok'tha .

Másal :

- Ashídda nañ náfagané
- Mbá k'alga máábí sha mare shilé awúne -? --- adí míllañ . Ála d'ok'otha geedí mare rotha gíñ madí maré mín thá gíñ k'algaláyú sha ashídda,
- Ashídda gíñ ágadaríñ maabí shá máre shá k'álá ashúk'ul mmaané ..
- Ashúk'ulá d'oñondí mbá k'abí ashídda míllañ sha durra alqafiyá u, alqumúra geedú lásím ashúk'ula ashák'a líñlá mare ála mádíña márthe sha mbá á hulu né tha alqumúra máréle mmaane .
- Ála d'ok'otha geedí gíñ k'algalá sha gíne ashuk'ulú mbá d'afudígú amaré k'érah u mbánafañaqithañ u mbá nafqa maabiqithañgu tha añá máreyú ,
- Gíne ashuk'ulú mbá d'afudígú mbá na fáñaqi than u tgadarí ná
-
- Ashák'aliña ashúk'ul míllañ walá ma k'abí hátháñ ashíddá d'ááñí thí .

Ashúk'ul tha albarnámij

Rotha alú addarsalé rothak'ed'e k'illíñ tha albarná míj alú mmaane.

Ashañ shúgo addársalé asáqa , mbá ágrraña geedí k'abí añ jáhaso addárs hu mbá huluqi thá albarnámijale ále daa geedíe maré gía ashóra tha alu .

Másal : ála d'bk'othagú sha mahathú fed'í háthú shák'áláthá ashúk'ula máñ nañ féd'íne háthúthí ? Mín mbá roothí mare sha mbá shábahaané márthéqi ála mádíña márthéqi na moothá ma assé u añ tharáqi baron a addársá t'ok'oló .

Asáqá múfíña albarnámij shañ shák'álá ashk'ulá mañ k'abí ále mádíña geedíe na gíñshak'alña tha albarnámijú.

Gíñ mamaré:

- Ashuk'ulalé shañ shák'alá nañ feed'íne hathañ thin fuuda wall ashidda?
- Ashuk'l awune sha k'alláne.
- Asuk'ulale shañ shak'la gíñ shak'alá tháñ fed'íne hathañ thí.
- Ashuk'ulale tha assamaná náno alú mbá shak'alñane ---- mmaamare.
- Ashuk'ul mashak'álála tha albarna mij almushí gíla s'íkí tha ashuk'ul alu gadarña añ fagada mandáñ .
- Ashuk'ul tha abarnamij almmushí gíla s'ík'í tha ashuk'ul alu gadarña añ fagada mandáñ .

- Ashuuk'l tha abaaranimij k'abí alá madíña geedíe sha bak'i alá fasahaaqi míllañ
- Ashúk'ul mamú fagalá albarnámij alá shak'álá tha albarámija k'éd'é

Albarnámij rotha dáné aleñ holónóniñ ñinéñ gásamnéqi :

1. Mbá assamaná d'úgurí
2. Mbá asamaná s'uruñí nine mmaamáré,

Lasím alá mádíña geedíe sha shúgo mmané.

Geedí shá máe k'áira boolámáré u shá mare állama ashúk'úl thá albarnámij, albarnámij mare gía ashorá thaalú . Min mbále alé d'ok'othágu ajbarnaamijá shak'al maabi maréthañ ámaré k'ééráhu.

Thoñoríndú garrálá thañ ubmbá agarrálá thañ

Geedí addársá gárra mare shááné hia mare alú wálá mabad'í marthe alu addars k'íllíñ alá tharaqí martheqi tha d'ok'otha u mare gía asóra thaalú. Miná mbále alá d'ok'otha geedí áláitá fuudó, mbá assamaanú u mbá abarna míjú ámaré k'ééahu .

Daaní :

- Geedí alá feethagu alé ahoshalíña gíñ thík'íla fuuda tháñ tha añ méré.
- Fuuda damdám, albarnámij sha mbá náfaqa láne tháñ alá mádíña márhéqi tha almasaráhia ,

Gíñ sáqadí addárs

Añ has'ula ashuk'ulá shak'alla thás aña mareyu tha almásal . Baqad mbá garra marene alá k'abaga addarsa huluqigu thá fuudale, tha assamanale, tha ashíddale u tha albarna míja ashuk'ululeálé agarraña mare .

qi abara u lyú p'eera

- Asaqa garra geedí rotha alu áddarsalé ataharukati madíñ mareqi tha alfasílu, mína mbá gárra mare alé p'eerayúgú thá d'ok'atha sha mbá nafáláqi thá fuuda, tha asaman, tha ashídda u tha albarnámij.
- Geedí gaaraqigu méré dámó albarnámijá. D'afaru alúgú alá p'eerayúgú shá alá ágada gíñ fágada mare mín tha albarnámiju.
- Álá p'eerayugu magarígu mare shak'álá ashuk'ula thin thañu u ashuk'aula thaay.
- Álá daaga alqimdhana rak'as'alu u mbá huluqi tha alhadafa addarsule.

qi geera 1.3

<u>I</u>Asse,	u	<u>Bus'áñ</u>
1. Asse		4. Bus'áñ
2. Asse		5. Asse
3. Bus'áñ		

II. Motháthá tha rothá adítha thoñor

Walla mbá wála adi tha thoñor

1. Adí thá thoñor
2. Adi thá thoñor
3. Wálá adi tha thoñor
4. Adí thá thoñor
5. Wálá adí thá thoñor
6. Wálá adí tha thoñor

1.3 Alqáádab:

Alhadafá addars légu:

Geedí mín mbá garra méré addarsale:

- Ámaré fagada anamua zíí tha maaba d'uk'onuñu, tha maabíyugu u tha alqaadayu
- Mare rotha alfaitá a mbá apa'adu (almasaqado) , mbá amanuo u mbá alqihíthíramu.
- Ámare fagada almaqáná u alfaíta annasího.

qi jahaza gabáál agaraña

- Ángó gárrao alkítaáb, aljaaríta u almajálaqá mak'abá rothá álu addarsueqi ańgó ádó .
- Addarasále háthú jahazathága almásála huluqi thá gíñ áñá maré le ,
- Ángó jáhaso asúuraqígú u gíñ masawaráqi mbá huluqi thá addarsalé ańgó náfa qitháñ asáqá ágarraño.

Rothá dám áddaarsale u mbá daaláne

- Addársalé alháda fá k'ed'é geedí gárraqígú agadarua, ap'adua, amana u alqihítírám nalfáida méré ála mádiña márt hé mmaane
- Shá ála tharáqiga addársálegú k'abí ála a'hulu márt héqi thá alqádabá algárrao márele tha shúindu holóñoníñú ála d'ok'otha maré u mare gia ashooora thaalu.asháñ shugo d'ak'othalé holigú thabulue sha alé thará addarsáláqi thañ p'ishí millań .

Másalá:

- Thá añańgá mayú at'ábí p'íishí mbá sáqadí alqádabgu ánsígú ?
- Ándí alqádábá k'algála sha shuní ?
- Maabí wálá gídí aqadábá p'íishígú shainé shabbahané háthúé shahuluqigu thá maabíle , mad'ok'othágú thá d'ok'othalé móthá daa méré mabádáqáña addarsá t'ok'olotháñ p'ishí míllań .
- Ála tharáqi na addárs geedíeqi thá d'ok'othá almaqaná gadaruqi . Minambá mbálo añ tharaqi mín aña zíí mare sha gíñ k'algála ap'adua maaba gidi at'abí p'íishi gadarí ána huluqi thá maabíle, sha áne gudatha maabíle walla sha áne sagana thá maabíle ñineñ maane u sha mbá mmaane katabá thá alkítaabú alé mádiña marthé.

Agadaru (Ap'adua)

- Ála d'ok'ptha geedí d'ok'otha huluqi tha addarsálále sha mare mothá mothá d'afaruualu sha mare thík'a almaqana ágadaruo u alfaída k'ed'e.
- Addarsale sha áne hia geedí alu ma p'ishí k'abí alé jahaza marthe tha ashuk'ulale.

Almasaráhía jahasíla martheqi:

- Lazím áne mádiñ geedíqi male shak'al u málá a p'adua
- Maaba d'uk'unuñ málé daqabí tha a shuk'ulale .

- Geedí addarsale sha mare ap'ishíña alá rotha marthe qi tha almásalgú u alá madíña martheqi tha asuuragu.
- Awal alá d'ok'otha geedí gíñ garrao méré tha shulíndu holoñíñu tha rotha.

qi geera 1.4

K'alathá Assé wálla Bus'áñ

1.	1	Bus'áñ	4	Bus'áñ
2	Asse		5	Bus'áñ
3	Asse			

II moothá Asaló

1, Di	2, E	3, E

Qi geera 1.5

I. Asse walla Bus'áñ

1	Asse	4	Asse
2	Bus'áñ	5	Asse
3	Asse		

II qi a hulua

- 1, Bí
- 2, Dí
- 3, A

III Áhorathá añú d'eñethí

1. Thiñ thiñ
2. Galsiyem u fosfaras
3. Faitamín u almaqidín
4. Alhansiir
5. D'íshe

V. D'ok'othá namóthá u áné sharaha .

1. Thá hoshalíña, thá ad'ashá, thaalú gafalá u thayú fuud'a tha áddawa,
2. Nduyú ak'olu , abashu, bosha, agorthá(agora), bus'áñ k'ík'íth ----- adí míllañ .
3. Fuuda alá shíbíla gíñ thiñ látháññ , alá shíbíla gíñ thíñlátháñ, alá gía shúltéñ nafagané
4. Gíñ k'algaña sha ashídda gíñ shá k'alña (mbá agadaríñ hatháña shañ shák'álá ashúk'ul wálla almurúa mmaané.
5. Alsbrnámij aleñ holoñoníñ ñieñ gásamnaqi mbáa d'ugurí u mbá s'uruñí mmaané

Másal :

- Hathú qihítrama ammañoa thá u abbañ oáthaía ?
- Maabí walla agudíñatha mbá d'oñondígu u boboñatha ? Maabí garraqigu u ha p'uñathá
- Aljénísa thík'úqigu thañgama íhítarama hathua?
- Geedí maqihítaaramaoqigú mabola mare álé madíña marthe qi sha tha anusa mareyu anamua u almahaba p'íishí zíqino .

Bíshíyu maadua :

- Rotha alú addarsálé asaqa ágarra alne alá d'ok'otha geedí. D'ok'otha hos'ul asjoore gígí u mare rotha. Baqad mbá rothí mare gíñ fagado mare bishíyu maad almaqaná bishíyu alá a hulú martheqi tha almásálá gíñ thík'u tha añá mareyule alá rotha martheqi.
- Geedí sha méré has'ulo at'abí k'abiña mbá p'iishi k'abí alá jahazaga bishíyu maadaaqi tha almasarahía walla tha maasálá .

Alhak' (Asse)

- Alhak' mín thá alqádábá k'éerólá huyú mín thá shor(tha bello) k'illíñ, geedí mín ma maré alá k'osiñuqígú méré államá at'abí o'p'iishí u gíñ k'abí sha alá á garraña maré u shá mare há s'úlo at'abí p'íishí mbá k'ábílá ñinéñ mmaane .
- Ashañ shúgó assaqa mbá ágarrañ lá geedí alá d'ok'thagú thá d'ok'othá gíí méré a shóóra thaalu. Mín thá móthá daa méréyú alhak', sha mbá mmaané katabá tha alkítáábá máreyú alá ágarraña mare , u táání k'abi alá s'úlo as'ís'í shá áné ágarraña maré./nashahadaqi/

Toñoríndí gaaral a tháñ u mbá ágarrañ a tháñ

Alhíssa wálla asamáná madadó addársálóqi 15 hissa mmaané , gíñ mádíñ náqi maabá ágarrañí áné náfaqi thá thañoríndú. D'afaruqígú shá áné p'aada geedí méré k'áíara at'abí k'ábílá ñinéñ mmaané, ashan shúgó mmaané thañoríndú ágarraño mbá bádagaláne than álé maaqi madíñá thá búlúéqi thále.

Mbá mamaré:

- Adáraló alá ágarraña tha ashóóra gígí
- Gíñ masawará mbá huluqi thá addársalálé alá mádíña geedíéqi
- Addársalé alá daa thá almasaríhía d'afaru qígú
- Álá ágarraña thá sharaha, thá d'ok'otha u tha motha ,
- Álá ágarraña tha as'ís'ímbá s'us'úl.

Gíñ sáqadí addársale

- Thá gíñ mara samá u thá asúúrá mádíñ alqádábá p'íishíqi .

qi abará u lyú p'eera

- Álá p'eera geedíyú thá d'ok'othá shá álé fágada na gíñ madí méré .
- Asáqá gíí méré a shóóra alá hoshalátháñgú .
- Aqádab, bishíyú maadua, agadarua u ap'aduá álqádábá mádíñ méréqi tha almádarasayu áméré rothá geedí gárra qiéqi
- Álá d'ok'othagú thá d'ok'óthá zíí thás alkítáábá gárra méréyú .
- Addárs baró alá k'ódaqi tha alú d'osha dado .

UNIT 1 - English Practice Page

I. Nafaqathaqi thá roothá ma katábá tha asunduk'u hathú motháthá mbá huluqi thá asúralegule

r _____
 s _____
 s _____
 p _____
 c _____
 h _____

root	smoke	hammer
sickle	carbohydrate	protein

II. Katábáthá gíñ daa assahalágú tha alkarrasañgamayú mbá matarjamagú tha Alqingilizi

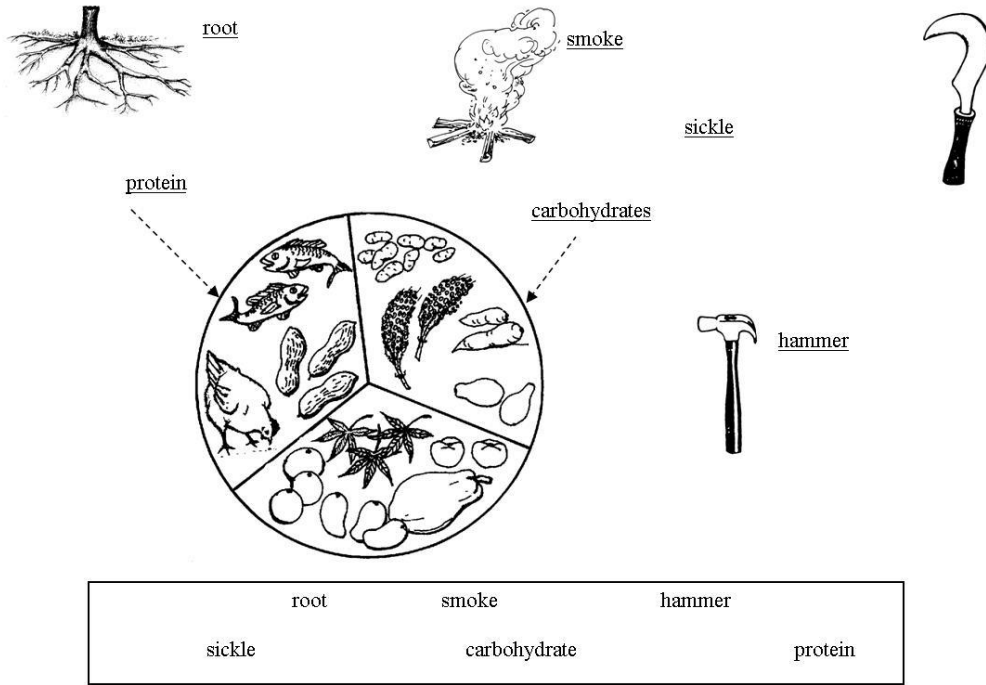
ekdietibmineralsaqironrv

III. D'ok'thálágú zíqi thá bulué k'ap'athagu mbá hulu maréqi tháñ hathú ahulutháqigú

<u>H</u> 1. health <u>E</u> 2. plan <u>I</u> 3. ethics <u>B</u> 4. tolerance <u>G</u> 5. truth <u>D</u> 6. goitre <u>J</u> 7. prevention <u>A</u> 8. refrigerator <u>C</u> 9. diet <u>F</u> 10. drying food	A. attaláaja B. hamalua C. thíñthiñ D. boolo d'oñondi E. albárnáamaj F. thiñthiñ hoshalthiña G. ssé(anasiha) H. assaha I. alqadáb J. are paara

UNIT 1 - English Practice Page

I. Nafqa thaqi thá roothá makatábá tha asundúk'u hathú motháthá mbá huluqi thá asurále

II. . Katábáthá gíñ daa assahalágú tha alkarrasañgamayú mbá matarjamagú tha Alqingilisi
The first one is circled for you.

ekdiet minerals aqiron rv

III. Katábáthá gíñ daa assahalágú tha alkarrasañgamayú mbá matarjamagú tha Alqingilisi.

H 1. health

E 2. plan

I 3. ethics

B 4. tolerance

G 5. truth

D 6. goitre

J 7. prevention

A 8. refrigerator

C 9. diet

F 10. drying food

A. attaláaja

B. hamalua

C. thífithiñ

D. boolo d'oñondi

E. albárnáamaj

F. thiñthiñ hoshalthiña

G. ssé(anasiha)

H. assaha

I. alqadáb

J. are paara

2 Añañk'á mbá mahálágá garrá u tham tham thaluyu

Gíñ bús'áálu u gíñ buushú

Asamáná (alhísaa) madado addarsaleqi
70

Addarseqi 45

Ashuk'ulá madíqie 25

Addarsalé alhadafá k'ed'e killíñ:

Geedí gárraqi mín mbá k'ódímáré addárs'ale:

1. Máfágada aqłainátí u albáál tham thám arís'ó , bus'ák'ek'ed'e
2. Máfágada gasamá gíñ búúshu, nathiñ thíñ, nalfáyíta u na albáálqi tham thámá máre .
3. Máfé k'ábá alqainátí s'ak'óthá añá mareeyú ,
4. Mare fágada añá thík'u fíró tha alqa ínát
5. Máfé tháma shimbíla ma hálágá qi tha albáál.

2.1 Gíñ bus'áálu

2.1.1 Arís'agú

Asáman (alhísaa) maañiné daadó 20

Alhádáfá addarsalé

Geedí gárraqi mín mbá garra máre addársalé :

- Arís'agú máre áfaru gundí wállá máre gásama tha áshákíl, thá zízí u thá bus'ík'é mare .
- Máfé fágada, máre rotha arís'á gídí are alú d'úk'úñáñ u mbá gídí are alú hólóñóníñ.
- Máfé k'ééra bus'ík'e alú arís'óhú,u mare shar fada na anu fágá máre
- Máfé k'ééra ad'afaru á thóñrídú arísóhu, máre daa almásalá arís'á thá añá maréyu.
- Arís'a sháané bús'inau gíñ k'ábíné ámáre k'éérahú,

qi jahaza gabáala addarsalé

- Jarabá madadó rothá alú addar saléqi gíñ k'ábíné ála jáhasoqi
- Tha almósálá madadó thá alkítáabá añáñ k'ayú ála ásalo thalmásal u ála jahazaqi
- Ángó gárra alkítáabá huluqígú thá addarsalalé shá ané hiángó alú

Rotha dám áddarsalé u sha mbá daaláne

Thá fíílí róótháalú addarsaléyú limma alqainátí arís'ó bus'ík'e alú máre , gundíafarúa máre u alú bus'á máre.

Ashañ shúgó ñineñ mmaané :

Mare maada arís'a sha d'afaru alúgú tha allínámaré, tháazízí mare u tha are alú máe.

Ála mádiña márté sha arisa aleñ holoñoníñ ñieñ gásamne mbá gídí are alú d'úk'únáñ u mbá gídí are alu holoñoníñ mmaa maré .

Gíñ bús'i alu walá gádarígú sha méré thóháqi mín añámáñ añá mánéqi illa tha arís'á méré gádarígú méré sharfata añá d'afaruga áñé. Mbále aarís'a sharfatá ñineñ s'ulláne. Addársalé k'abí shá álé náfaqi tha almásalá arís'a zíí thá añañ k'ayú shámbá d'afaru méré alú tha allóna máre, thá zízí máre u tha aré máre.

Arís'a alú buura ad'afaru, thamthám u garra (qiahuluwá madí)

Geedí sháñ tháp'ága gíñ maado méré álú mín thá arís'ayú k'abí mare buuro arís'a alú mbá d'afaruqi ámare damo tha alfasíluéqi álá agarraña mare tháñ .

Ageedí méré gasamaqi thaalú buura méré gárra ad'a fruá zíí tha arís'ayú .

Ma geedí giá alú buurá shá méré gárra arís'agú gádarí ná gásama márt héqi tha alqayínátíllégú .

Gíñ ma mare :

Tha zízí máreyú gádar áre mare gásamá mbá d'oñondí añ d'uk'únluñ u arís'á k'os'ínuqi añd'uk'úiqei .

Tha ad'afarú bús'aíke maré

Gádar méré méré gásama thá ad'afarú állóna mare u thá áre alu mare . U dááníñ k'abí shá geedí méré shák'álá d'ok'othá sha addarsá áné hía maré alú .

Másal :

Arís'á hoshalí álá d'osha alú tha albálástig álá tháma áñá s'ár áñ .

Arís'a álá lík'a alú tha alwarága álá tháma añá hoshal áñ

Álá gádará álá náfaqi thá gíñ át'a walíñ arís'a qi walá maharábí u walá mas'úqi .

Bus'íké Arís'ogú

Mín mbá fagadí geedí alqainátí arísó k'abí álá has'úlo arís'a álá mádíña márt héqi na bus'ík'e álúk'ed'e

Shañ ágarraña bus'ík'e alú arís'ó mahatháñ náfaqi tha arís'á d'oñondí p'ííshí míllañ .

Alqadas are u alfuul almasírí na are sha k'en álu mandáñ náfaqi shañ madíña geedíe na bus'ík'e alu d'afaruqi mbá arís'a maré .

Gíñ k'algaña sha bus'ík'e alú arís'o

Na fiili máre:

- Faashu p'ar arís'aalu
- Are alu k'ed'e
- Ammuña k'ed'e mmaanaré

Gíñ s'allá sha gíñ p'ar arísa alú faashú madí mín ththá mbá p'ar arís'a are alú mmaane, álá mádíña geedíeé sha mín mbá k'enalnaalú nafaashú máre bus'ík'e alú u amuñá arís'ó ñineñ thík'ílá u k'abí sháálá mádíña geedíe d'úk'únuñ d'úk'ununá nalfá ítá méré sha mbá maane katabá tha alkitáábá gárra geedúyú u k'abí álá daa márethéqi mare shák'álá .

qi geera 2.1.

I, k'álátha Asse walla Bus'áñ

1. Bus'áñ
2. Bus'áñ
3. Asse
4. Asse
5. Asse
6. Bus'áñ

II Ahorarhá añá ma fátí (d'eñethíyu)

1. Thama thám (a gu díña)
2. Gíñ par arís'a are alú, arísa are alú u arís'a amúñ
3. Arís'a ámúñ

III daathá moothá d'auguríñígú

Álá hásab sha mbá zíí áña mare gádarígú méré daa moothá d'afaruqígú
Másal : amuhule , gaasha, Alkameh, zílí --- adígu maabí gídí are alú d'úk'únuñínégú u
alqádas, d'abarí u alfúúl másírígú shiñ maabí gídí are alú holoñínínégú
D'afaruqígú thaallóná máre, tha zíízí méré u thá ashagílá máre .

2.1.2 Sharfatá arís'ógú

Addarsalé asáqá mbá thár láne geedíyé álá mádíñagagú sha gíñ bús'a'alú mbá
d'afaruqúgú sha lík'uqi thá añá máreyúgú.
Báqad mbálo baró álá, mádí ñagágú sha gíñ bus'á alúlogú mín añá thík'u méré u mbá
d'onondíñ méré shá mín thá aars'ayú mmaamaré .
Álá mádíña geedíé sha gíñ bús'alúgú walá gádarígú méré thóháqi mín añámáñ
añámáñeqi, lagíín thaaré (tharis'a máregú gádarígú méré thóháqígú mín añámáñ lé
añámáñeqi

Thoñoríndu sharfatí arís'athañgu mín añá máñ lé añá máñeqi:

- Thá bubaní
- Thá fírí
- Thá gíñ bushú u
- Tha ndímíllí ñíneñ thohimareqiegu lázím álá áhía geedí alúgú

Thá bubaní:

- Álá sharaha geedíé sha arís'a sharfatí thá bubaní sha mbá d'afudí u mbá has'ul
alhawa mmaane, álá k'éera geedíé hu sha arís'a sharfatigu tha bubaní ; - masal
ñeeare are, alk'ut'un, agagíldí -----mmaamare . Shá géedí mare fágada arís'a
shárfatí tha alháwá wálla thá bubaní d'ík'othá zíí tha alkitáábá gárra áréryú k'abí
álá p'aadagá maré sha mare móótha wálla álá ásha k'líña mare.

Thá fírí:

- Arís'a aré sharfatí thá fírí k'abí álá mádíña wálla álá rotha geedíé sha gíñ
ágadaríne mbá shárfadí gané thá fírí bus'ík'e alú máre u shafá máre ma áhía fírí
ñíneñ maané miñámálo jarabá madadó thá rothá alú addarsaléyú alá daa
geedíyé mare fagada arís'a aré shárfatí thá bubaní .

Thá gíñ buushú:

- Arís'a are sharfatí thá gíñ buushú álá a hía geedi alu sha thoñorríndu holoñoíñ
ñíneñ mmaane .
- Gíñ mamare :
 1. Arís'a aré báqad mbá thínne gíñ búúshú mabúlá méré alú .
 2. Arrís'a aré nís'í gíñ buushú thá buushu aré

Másal : abáñgá

Tha addársále yú jarabá madaadógú ál1 áshak'álíña geedí shá méré fágada arís'a aré shárfati gíñ buudhúgú .

Thá maaba (ndímíilí) ;

Álá nafaqi tha almásálá d'afaruqigu sha arís'a are sha mbá sharfadíne tha ndímíilí sha tha riris' , arís'a nebus'ik'e alu mahas'ulola u gín thíña mafut'iñaña alu Naare --- álá a hía geedí alu sha shambálo geedí alu sha shambálo mmane .

qi geera 2.2.

K'alathá Asse walla Bus'áñ

1 Bus'áñ	3 Bus'áñ
2 Asse	4. Asse

II Assálá

1. E
2. A
3. Dí
4. E
5. E

III daathá moothá d'uguruñoqi

1. Tha bubaní , tha fírí, tha gíñ buushu u tha ndímíilí ñineñ sharfatí mare
2. Gíñ k'algalá sha sharfata arís'o sha mbá bidí mare mín tha s'ís'ía (ammana thathí)

Maabí arís'gúí :

Thá riris''

- Naare thíñthíñ u mad'ak'álálu nak'ara másal (Almánga)
- Tha buushá gíñ buushu ñineñ sharfatí mare.

Alú buus'á arís'ó

Asáqa thara geedíe addársále shá méré t'írthíña addársá d'áfaré u méré jáhosaqi addársá t'ok'oloéqi k'abí álá móóthágá addársá d'afaréyúgu ma p'ishí .

Másal:

- S'ís'ia walla gíñ bus'a alu gídí are shayíne thík'uné u mbá d'oñondíñ maré ?
- Arísía awúné hórne ma ashátíl walla mbá bus'íne álu ?
- Álá d'ok'ootha geedí méré k'ééra at'ábí taláta hu mbá k'ábí arísa shá alú búús'a.
- Mín thá moothá d'afarúqiyú mbá daa géedí álá rotha marthe gíñ k'abí áriss'a álu bus'eqi fírí, alháwa u añ baabád' ñineñ mmaané .Gíñ bus'áálu mín at'ábí tálátáléyugu mathura, méré álá mádná máthe sha walá gádarigú méré d'oñonda u jarabá zíí tha alkítáábá algrayoyú máre shák'álá.

Thoñoríndu garrala tháñ u mbá agarrañla tháñ

- Thá sharaha
- Tha ashóóra

- Thá k'álát'ua u tha ashú k'úlá madí tha alfásílú
- Tha alqizáqa
- Thá d'ok'tha u tha mootha

Gíñ saqadí (p'adí) addárs

- Arís'á d'afaruqi
- Alharít'a ma albálástig
- Alharít'á ma alwargá
- Gíñ lasagílá gíne tháñ
- Gíñ maqi madíña jaraba zííyeqi tha

Alkítaaba garra mare yu. qi abara u lyú p'eera

Sha álé fágada gíñ madí géedí mín thá arís'ayu :

- Álá daaga d'ok'otha killíñgú mín tha arís'ayu.
- Alá daaga shak'ula shak'alla thhayu u thaalfasílu.
- Alá ashak'alíñá qi geera zííqigu tha alkítaaba alqirayoyú
- Alá ada thá án hosháláyu tháñ.
- Alá sawara arís'a ná bus'ík'e alu madí álé madíña geedíe shambá sharafatíláne.
- Alá daaga alú d'oosha rak'as'alu álá p'eernayu thañgu .

I Asse u bus'áñ

1. Assé	4. Assé
2/ Assé	5. Assé
3. Bus'úñ	

II . Daathá moothá d'úgurígú

1. Firir , bubaní (alhawa) u añ babad'
2. Wálá bus'í alugu, naanoqi nabus'ík'e alu k'ábila shá alú buus'a ashañ durra áñ baabad'

2.1.3 Alfaida gíñ bús'áálú

Asamáná (alhíssá maañíne daadó 14

Alhadáfá adaarú

Báqad mbá gárra géedí addársalé :

- Ámáre k'éera alfáita gíñ bús'álu hu .
- Ámáre gásama gíñ bús'álu mbá zíí thá añá máreyú thá alfaíta márele .
- Ámáre buura bus'ík'é gíñ bús'álu alú méré shárraha u méré gárra.
- Gíñ fas'ílá gíñ kábí méré k'éera hu u méré náfaqi tháñ .

qi jahaza gabaal agraña

- Alé agaaráño gíñ makatabá thá alkítaa bálá has'ulo lá geedí thá addrasaléiyu thá thoñorindu rak'as'aalu .
- Álá jáhaso gíñ bús'á aluqígú mad'a faru alú thá sawara álá mádíña geedíe na alfáyítá k'ed'e.
- Álá jáhaso gíñ k'ábí jarabalégú madadóthá addársaléyú .

Rothá áddarsale u na daadó k'ed'e

3. Gíñ bús'áalu alfaitá daa mare maabíeqi :

Rothaalú addarsalé shá álé agarraña áwal ála d'ok'otha geedí d'ok'thá d'afaruqigú.

Masal : náñ nafaga gíñ bus'áalugú ?

- Alá árothíña geedí alqainátí gíñ há's'uloá thá alfaitá gíñ bús'á alú mbá zíí thá mare tháñ thaalú buura, zííqi thá máábí maré tháñ tháñ thaalú buura, ála k'éera alfáidá gíñ bús'á alu hu, geedí gíñ k'éera maré hu sha maré fagada na alfóidá máre ála agáraña maré shámbá mane kaatabá tha alkítáábá máreyú .

Gíñ bús'áalu náfaqa máábí qi thán thoñoríndú d'afaruqiegu míllañ

Masal :

- Thiñthíñeqi
- Shúl gíñ búshúeqi
- Ála gia addáwayu tháñ
- Ádahíliyéqi -----adí míllañ. Ashan shúgó ála k'éera hugú d'úk'nuñ d'úk'unuñ u p'ishí ála daagá álmásála d'afaruqigú geedíeqi .

2 Gíñ bús'áalugú gíñ k'ábí maré shá maré d'oñondíña

Gíñ bus'áalú shá mare d'oñonda gíñ k'abí mare ála náfagaqi thá thoñoríndú d'afaruqigú ála rotha geedí garraque shá áné hía maré álú .

Masal : maabí shá maré gúda wálla shá maré d'oñonda gíñ k'abí mare alá k'álá geedíye mare gia ashooa tha alú .

Alhadáár shá ála p'áala gíñ k'ábí maré

Gábul ála ágarraña geedí gárraqigú rothá alú addarsalé gíñ nágné máábíqitháñ thá añá máreyú mbá p'algamáre alhada1ár u gíñ d'afaruqi shá mare k'éera hu u mare gia ashaóora thaalú tha alfásilú .ashúk'úlá madí mbá d'afaru alú ála a'hía maré álú na gíñ k'abí maré gú thá almásal .

Masal :

- S'ak'aqi jahasáza
- Gíñ hé fírí tháñ
- Gíne álú buuréqi
- Ála madíña martheqi tha almasalá d'afaruqi shá áné hia geedí alú map'ishí .

S'ak'áalú ahatha

Alhadáár p'áalá tha thoñoríndu p'íishí shá ané daa alfaida d'aañí k'abí sha alá rís'a tha assat'ur walla thá huuni u ála rotha geedíe shá s'ak'a alú ahathá sha gídí ashuk'ula d'afaru alu míllañ .

Gíñ k'abíne:

- Alá bíídaga gíneñgunuñ alú .
- Ála rák'a s'íñagá s'ak'ayú thá fufúd'
- Alá agarraña geedí sha s'ak'a alu ahatha k'abí gíñ d'afaruqi

Rírís' tha a ssat'ur :

- S'ak'a alú ahatha mín mbá k'ódíne k'abí ála rís'á tha assat'ur
- Ála feetha geedí añá zígá álhadaaqié mbá íthígíga áñ ála ágarrañagú sha mbá rís'ílá tha assat'ur u ála mádíña márhéqi .

- Mìn mbá rís'íláne k'abí shá álá amerathá fírí shá áné thík'a añ d'aasha.
- Sha ané zía shugo illa ané má kulíyom at'uk'ush at'uk'uush u mbágíshú .

Alhadaará rís'ola mbá d'oñdígu míthill aagu, albáñjar , eró (adíbish)..... Adí míllañ k'abí shá álá shárahá .

Alhadaar shá ané daa alfaída p'íishí k'abí alá thamé tha albaal ma p'íishí .

Másal:

- Álá p'áálayú
- Álá ámera fírí
- Álá p'aragá añ babád'á munzu mbá bád'í míllañ
- Alá d'ííña álú mín gíñ thínne ----- adí míllañ mbálé gú k'abí alá s'ugloga maaba gídí alhíbira alá sharaha u áné gía marthe ashóora thaalu.
- Álá afarthíñá geedí ashatil alú (gíñ fas'ílá álú) mbá d'afaruqígú mare fúúd'a, méré gárra u k'abí alá sáqadagá méré alá shák'álá thá méréle.

Thoñorídú garrálá tháñ u mbá agarrañla tháñ

- Gíñ bús'í alú gíñ ad'oñondíñne alá gía márthe ashóóra thaalú thá d'ok'atha u thá mótha.
- Áyu bus'ak'é gíñ bus'á alú alá k'álá márthe shá mare mus'e.
- Alhadáar p'aalá gíñ k'abínegu k'abí sháalá mádíña márthé .

Gíñ saqad addársale

- Gíñ d'afaruqígú mbá p'álla gíñ bús'a alú tháñ
- Gíñ ma sawará mbá mádíñ gíñ bús'aluqi shambá thamgáláne albáál .

qi abara u lyú p'eera

- Álá k'alágagú shá méré mus'a gíñ bús'á aluqi thá almadarasú alá p'eerayu na ashúk'ulá mare.
- Álá p'eerayú tha rótha has'uló mare añá zíio mare .
- Álá daagá alú d'osha rak'as'í mín thá gíñ shák'álo máráyú .

qi geera 2.5

I Assé wálla bus'áñ

1. Bus'áñ
2. . Bus'áñ
3. Asse
- 4 bus'áñ.

II qi ahulua

- 1.E
- 2.Bi
- 3.Di
- 4.R

III Móthá d'uguríñí

1. Áñá alú fifí
 - Añ fufud'
 - Alkomí jahaza (añá alú ahatha)
2. Gabáál añ shúthó ashátíl alá ámera huuni

- Ála faas'a at'uk'ush u mbágííshu
 - Álá gíaga alhisaab sha bak'a k'ik'ithiñune na fííí
3. Mbá thohílaqi sha ála fas'a :
- Ashatha ,albanaat'ur, shaasha --- adí millañ u mbá wálá fas'ílagu : Albañ jar, aagu--- adí millañ.

2.2 Gíñ buushú

(alhissa 10)

Alhadafá k'ed'e:

Min mbá garra geedí addarsalé

- Gíñ buushu thaay tha gasama mare ,thá zíí zí maréyú, thá thiñthiñá maréyú, thá alfaída mareyú u maré afarú gundí thá at'abí mare mbá ma hálágá ámaré k'ééra hu
- Máre rotha alfáidá gíñ búúshú thaayu
- Ámaré rotha gíñ buushú thaayu shambá thámgaláne albááalgú .

qi jahaza gabaal addarsalé

- Rothe alú addarsalé shá ale ágarrañá :
- Álá jahaza asúúraqi gú u gíñ mádíñ asuurá gíñ buushu biíloqi .
- K'abí ála ágarraña addársalé thá ashóóra, thá shárfata u thá añ tháñ hoshalá.

Rothá dám addárs alé u shambá daáláne

Rotha alú addarsalé shá ála bádaqá alá daá geedíé d'k'othá ábíbidíñunaqígú u mbá ágííthiñe ashóóra gú .

Másal :

- Gíñ k'algálá sha gíñ buushú ámaré rotha na gíñ límmanegu
- Gíñ buushú mbá gúdígú wá1lla mbá íthíguqi thá maabíle ámaré k'éérahú
- Ándí gíñ buushú mbá gudí thá ñeerayú ála d'ok'otha geedí d'ok'othá zíí shúgó ú shá máre zañzaña addársa t'ok'oló. Mín mbálo alé madíñagagu baro sha gíñ buushu mbá thaayu u mbá ñeero ñineñ gasam máréqígú .

Gíñ buushú thaayu

- Gíñ buushú thaayu tha maabíle ñíneñ gudí máre u gadarígu máre íthiiga maabíqígú
- Daa maabíyé alfaida d'ááñí
- Gíñ buushú thaayu gádaña añ áfarugundí u añ garra thá thónoríndu d'afaruqígú

Másal :

- Thá zíízí máre
- Thá gasamá máre
- Thá at'abí máre mbá ma hálága
- Tha thínthiñá máre u
- Tha alfaida máre

Geedí adársalé shá áne hia hathú alú áhorathá asandúk'a zííyundúlé zíí thá búlúweqi tha alqaláámalé . ' " X"

Amimira	Alqism a gíñ búúshu	Anufaqa daa gíñ búúshú					
		Thiñ thíñeq i	Asafareqi (adídíñeq i)	Addahíliyeqi (fuudeqi)	Añ d'íneqi	Ashuk'ul a Gafoweqi	Almasínaq a Yeqi
1	Thañ níññelé	X		X		X	X
2	Thañ idalé	X		X		X	X
3	Murthá		X	X		X	
4	Mulele		X	X		X	
5	Shíñír			X		X	
6	Hambál	X	X	X		X	
7	Merere	X		X			X
8	Mia	X		X			X
9	Galí				X		
10	Marú				X		
11	Mís'e	X		X			X

2.3 Albáál thamthám gíñ buushú thaayúeqi

Maabá ágrrañi addarsale gabaal alá daa geedie gíñ buushú thaayu ámaré k'éera hu sha mbá tham gáláne albaalgu .

Gíñ buushú méré thína míllañ

- Gíñ buushú alá gíaga shulígu
- Gíñ buushú bak'a hágarané thángu
- Álá thamaga albaal u alá d'ííñágá alqáfiya mare alú ma p'ishi .

Thoñorídu garralá tháñ u mbá agarañlatháñ

- Tha ashóóra u thá sharaha
- Thá gíñ buushúqi madíña tha asúúra --- adí míllañ.

Gíñ sáqad addársale.

- Gíñ marasamá
- Asúúra
- Shaabahua
- Garra

qi abara u lyú p'eera

Thá qi geera daadó

Tha ashuk'úlá tháñthañu u asuk'úlá thaayu

lyu p'erea tha d'ók'otha ndú

qi geera 2.6

I daatha mootha d'uguriñi.

1. A . Thá gasama
Bi, tha alqádábá máre
Di, tha zí zí máre
E, thá thiñthíña máre
F, tha alfayíta máre
2. Tha táláta (3)
A, mbá buluñú
Bí, mbá buushú
Fí ,gíñ buushú bílól thaayu
- 3, A thiñthíñeqi
Bí fiili ashiddóeqi
Dí Almasnáqá gíñ gúdíeqi
4. Murthá , mulele, thañ idalé
5. A ir
B. Shafa
D, búlúñ

Gíñ buushu seeqiña u garra (alhissa 5)

Ahadafá addarsalé :

- Mín mbá gárra geedí addársalé :
- Maré sharaha gíñ buushu thík'uqi hu tha áña mareyú shambá gudí maré.
- Ámaré k'éera gíñ buushu hu mbá thík'uqigu tha áña mareyú na qi hulúa maré

qi jahaza gabaal ágraña

Addársalé gabalá alá agarraña :

- Asúúrá gíñ búúshu u shabauák'ed'e
- Gíñ burá gíñ buush1 álú than alá jahazaqi

Rothá dám áddarsalé u shambá daaláne

- Gíñ s'ullá sha gíñ buushú bílól mbá thík'uqi thá añá máreyúgú ñonshó. Horóñ abúrbúdu, ashíshí, p'íriri, yamúth ...adí míllañ .
- Álá buura gíñ buushúlá alúgú alá gárra shambá gadarñane sháñ at'awa liñe míllañ .
- Mbálegú gíñ gádrñané tháñgú alá thamaga albaal thá gíneñgunuñgú mbá d'afaru alú, amaré buura alú amare tháma u máre gárra

Mbálé tha thoñoríndu holoñniñ ñínéñ gadarune .

1. Gíñ búúshu alá shuuk'a na bísha are alá shíífa tha alkartoni sha bak'a d'uk'íne u bak'a p'e p'eshuñunuayugu.
2. Gíñ buushu alá thama tha gíñ mafiríyu wálá ma harabí na bus'ík'e maré shá mare t'awáláqi míllañ.
- Mbálegú k'íllíñ sha alá shák'alá k'abí shá alá zíágá thá geedíle alá shák'alá thá máréle.
- Álá mádíña geedíe sha thoñoríndú d'afaruqigu zííqi mbá gárralá gíñ buushú tháñgú walá ma yak'ás'ígu.

Gíñ mmamaré :

1. Thá qi haraká maré

- Mbá bádígú thá bua alú .

- Mbá záqigú tha hu .
- Mbá sholak'igú tha lyu mare ----- adí

K'abí alá madíña geedíeqigu shambá gasam naqi shá geedí maré k'ééra gíñ búúshu hu mbá ziqigu mín mbá badigú thá bua mare u mare gia ashóra tha alu gubaal alá badaqa addars .

2 Tha thiñ thiñá mare

Alá daa geedíe tha asandúk'á zíyunduyú maré motha u mothá mare k'abí daado tha mbále "X"

Aním Íra	Allqáinatí gíñ Busshu	Thiñ thiñ		
		Mbá thin Ñeera	Mbá k'ól uquñ	Mbá thiñ ñeera u mbá k'ól uquní
1	Boríd		X	
2	Amaziñ			X
3	Híliñ	X		
4	Alí líañ (buuñú)		X	
5	Uñ	X		
6	Dáru	X		
7	Mugu	X		
8	Dowósh			X
9	Nagura		X	
10	Maru`		X	
11	Fúfúr	X		
12	Hóoro	X		

3. Thoñoríndú p'ar méré alqádu u abashua are tháñ

- Gíñ buushú thá thoñoríndú d'afaruqigú ñínéñ p'ar méré alqadu u abashua are.
- Thañoríndu p'ar méré ne are tháñ másal :
- Thá d'oñosha thá s'ís'ía alú
- Thá buuna
- Thá baabád
- Thá láña
- Tha bíid'a Adí míllañ alá sháraha geedíe u alá agíthíña maré ashóra thaalu shá mare fágada addársalé ,

4. Thá gugúdá méré

Gíñ buushú thá gugúda máre alá áhía geedí alú shá mbá gá daráne gasamá u gaará mín mbálo alá k'álágu sha mare ahora asandu k'a zíyudulé ,

Aní Mira	Alqisma Gíñ búúshú	Gíñ gúdí gíñ búúshulégú tháyú			
		Tha s'ís'ía alu	Thá fíru	Tha alk'abayu (tha ñeerayu)	Thá fuulu
1	Uñ			X	
2	Yaguth		X		

3	Hóoro			X	
4	Fetho		X		
5	Abéñ				X
6	Alíliáñ			X	
7	Míse shoorú	X			

Thoñoríndu garrálatháñ u mbá agarraña tháñ

- Álá ádugiña geedí giñ buushú bíilo.
- Álá áthamiña geedí giñ buushú tha algazáyú maré gárra
- Alá sáqada geedí maré gadara shá mbá agudíñla giñ buushu tha giñ maayu fíríyu u tha mbá wálá maayu fíríyu (mbá hoshalí)
- U álá daagaá ashúk'úlá madígú

Gíñ sáqad addársle:

- Gíñ marasamá u asúúragú
- Gíñ águdíllá giñ buushú thayu
- Gíñ agarrañ giñ buushu...adi millañ

qi abara u iyú p'eera

- Álá ákatabiña, qi haraká giñ búúshú ma d'úgúrí maré hás'úlo
- Asáqá gii maré ashóóra álá p'eerayúgú thá d'ak'á tha ma katabá u tha mbá ndú kúliyóm.
- Álá p'eerayú tha alú d'oosha daadó rak'as' álú .

qi geera 2.7

I Assé wálla bus'áñ.

1. Assé	4. Assé
2. Assé	5, bus'áñ
3. Bus'áñ	

II qi ahuluá

,1 Dí	4. F
2, A	5. E
3,,Bí	6. Gí

III Ahórathá añá d'eñethiyulegu

- 1, yaguth u fetho
2. Mbá k'ól uqañ , mbá thin ñeera, mbá k'ol uquñ u mbá thin ñeera
- 3, mbá fas'íla
4. Mbá k'ol uquñ
5. Gíñ buushú

IV Moothátha rotha d'úgúrí

- 1 ñonsho, abúrbúdu , gíirá zoní
- 2 thiñ thiñ , shul gígí, alqafía alú d'ííña máre u bak'a táqabílégu
- 3.Thá bííd'a,thá buuna, thá baabád, thá shabahaá áñá maré
4. Kasaba ásuKar(sheegé)
5. qi ahuluá thiñ thiñú : míñ giñ gídí arúhgú qi ahuluá walá thá Thiñ thiñ mmané

2.4 S'ak'a u fíri

Alhadafá addarsalé:

Ma geedii k'óoda addársáaqigú:

- Máré rotha shárahá u alfáidá s'ak'ó
- Máré gassama s'ak'a thá allóná máre u thá zíi zí máre
- Ámáre k'éera allóná s'ak'óhu u añá thí k'une.
- Ámáre k'éera alqáinaatí s'ak'ó hu mbá thík'u qigú añá háá añálu, añá búthí añíyu u thá búlúyu.

qi jahaza gabaal addars

- Shá alá agarraña alqáinaatí s'ak'ó tha añá mare awal alá jahaza asuura hugu u gíñ shabaha mare.
- Alá jáhaza gíñ d'afaruqiqi mbá agarrañ s'ak'a mbá hílátháñ tha álfásíluéqi .
- Alá jahaza geedí gasamaqi thaalú buura ashóóreqi .

2.4.1 S'ak'a

Rothá dám addarsalé u sha mbá daaláne (alhíssa 10)

Gubáál ála thará addársalé k'abí alá ak'erthíña geedí almaqána u alóná s'ak'ó thaalú buura, baqadí mablo k'abí alá ahía mare alqayínatí s'ak'ó álu tha alloñá máre u tha añá máre mbá thík'u mare thá asúúra.

S'aka ma malgítha añá haa añáalú, añá buthí añíyu mbá ma sheetha u mbá ma a dídíd'añ tha buluyu , albáhárú u tha azururuyu ñíneñ thík'u mare k'abí alá áhía mare álu thá añá márele .

Thoñoríndu garrala tháñ u mbá agarralá tháñ

- Tha asóóra alu buuró ,
- Tha t'oorá,
- Thá gíñ marasamá , tha asúúrá u tha gíñ shabahaunegí tháñ qi p'ulíña
- Tha ashuk'úlá madí qi ashak'alíña

Gíñ sáqadí addársalé

- Gíñ agarrañ s'ak'a
- Asúúrá mádíñ s'ak'á thík'uqi qi thá añá d'afaruqiyú .

qi abara u lyú p'eera

- Magádarígú máre rotha alqaináati s'ak'ó thá allóná máre u thá zízí máre ,
- Ma fágadí alqainatí s'ak'ó thá añá máre, thá qi geerá daalá márthé tha ashúk'ulá alfasílú u tha mbá thaayu ma gadar máre shak'alá
- Thá d'ok'otha ndú u tha alú d'ooshá daalá kúlíyóm.

2.4.2 Fíri

Alhíssa 13

Alhadafá addarsal

min mbá gárra géedí addársalé : -

- Mare rotha (fagada) almaqána fírú.
- Máré k'éera alqaináati fírúuhu u añá thík'une

- Mare fagada fír mahálágá aña thík'úné.
- Mare ferengedíña gíñ k'abígálá fírí u an shar fatá k'ed'e thá rotha.
- Mare fágada gíñ hárabí fírí .
- Mare gía fíríé alhisááb sha bak'á hárabíné .

Rothá dám áddarsalé u shambá daaláne

Gubáál alá ágarraña geedí addársalé áwaal k'abí alá k'álá geedíé mare k'ééra álqáinaatí fírú hugú .mína mbalé alqainatí fírí thík'u thá aña mare yu alá mádíña (rotha) marthé thá gíñ marasamá , tha asúúra u thá gíñ shábaha mbá p'ílíñu fíríqi.

Thóñoríndu garralathan u mbá agarraña thán

- Thá sharaha
- Tha ashóóra alu buur
- Tha asúúra, tha gíñ marasa maqi p'ulíña
- Tha a t'oorá
- Tha ashúk'úli madíqi p'uliña .

Gíñ saqadí addars

- Alqayínatí fír zíí thá aña máreyú
- Gíñ maadíñ aña thík'u fíríqi
- Asuuragú
- Gíñ marasamágú

qi abara u lyú p'eera

- Álá d'aokotha aña thík'u fírí méré k'éératha hu sha mbá thík'iláne
- Tha ashúk'ul daadó shák'alla tha alfásílú u thayú
- Thá d'ok'othándú daadó
- Tha alu d'oosha daadó kúlíyóm.

qi geera 2.8

I Assé wálá bus'áñ

1. Assé	4, Assé
2. Bus'áñ	5, bus'áñ
3. Bus'áñ	6, Bus'áñ

II Áhórathá aña d'eñethíyu

1. S'k'á ma adídíd'áñ
2. Mílí
3. S'ak'a ma malgitha
4. Fírí tha sak'a qíñ
5. Gulguña
6. Fírí abuurú.

III Assalá

1, BÍ	6, EÍ
1. 2 A	7, BÍ
3 DÍ	8, BÍ
4, DÍ	9, BÍ

5. Bí 10, A

IV mootha d'ak'otha d'úgurígú

1. Mb á mamalgítha; mbá mashek'e u mbá ma adídíd'añ ñinéñ mare.
2. S'ak'á beñní, s'ak'á ma adídíd''añ u s'ak'á mílí mmamáre
3. Gíñ bášhí míñ thá munzíyúy u gíñ gidí arúh mbá s'uqi na bus'1k'e
4. Alháwa , fírí ,gíñ s'úqi, almaqádín u gíñ gidí arúhgú
5. Gídí mootha d'afaruqi .lagín marotha qigu sha gíñ gidí aruh masharma fírí wálá gadarígu mare guda gafaaqi .

Gíñ k'ódí than tháñéqi

- P'aaléqi
- Añá arrahówéqi
- Almásínaqayéqi
- Yaguth seeqiñayeqi --- adí

1. Gíñ k'algaaña sha fírí d'ee'éth fírí mín thá fírí áné háá thá shore thá gulguáa mina mbálo dáání ané mathí k'ayaroqi ma fírí mmáne
2. Dídí'áñ gáña ádoqi míñ tháñtháñ u míñañá gudíla gú ,
 - Fíllí a masnaqa
 - Gíñ gúdí p'aaléqi

2.5 Shímbílá mahálágáqi thamthám tha albáál .

Assamána (alhísaa) ma ñiné daadó 13

Alhádáfá addarsalé k'illíñ

Mina mbá k'ódí géedí addársaléqi :

- Mare k'éera alqainatí shímbíla máhalágá hu mbá thík'uqi thá añá máreyúgu.
- Máré náfaqi thá s'ak'a mare gía gíñ namuqi thá gínéñ gúnuñalegú.
- Mare tháma shímbílá mahálágá qi tha albáál, mare faas'a shadily (gíñ p'us'alú)

qi jahaza

- Álá jahaza gíñ marasama. U asúúra mádíñ thóñoríndú alqainatí shímbílá mahálágáqi
- Álá jahaza añ hu thutha añá mádíñlá geediyé albáál thamthámá shímbílá mahálágá
- Ash álá thama shímbíla mahálága qi thaalbaal gíñ k'abí maregu

Másal : Alkoorék, p'aalí u oshot --- adí álá jahasoqi áwaal .

Rootá dám áddarsalé u sha mbá daaláne

Addarsale rotha damnegu :

- Shímbáíla mahálágagu mbá mullaqi u mbá wálá mullaqi sha gasamí aleñ holoñoníñ alá madíña maabíye sha mbá thamlanaqi thaalbaal
- Gíñ k'algálá sha shímbíla mahálágá qi tham thám tha albaál alá náfaqi tháñ thá thoñoríndú málá k'ódíne tháná u mbá wálá harabíñe tháñ mmaane.
- Fírí bak'a harabíne, s'ak'a bak'a poupuñne bishí alkaaba u gíñ buushu ñeero nafa maabí míllañ wálá matha máláqi tha albaal durraqi u has'ul hathañé rotha shuuní míllañ

Thoñorídu garrá lathañ u mbá agarrañathañ

- Thá sharaha
- Tha ashóór
- Tha gíñ marasama u tha asuuraqi p'ulíña
- Tha at'oorá
- Tha ashak'líñá ashuk'ulá madí

Gíñ saqáad addárs

- Gíñ marasamágú
- Asúúra gú
- Alwáraká d'óñondígú
- Anamuagú
- S'ísía sha dala u gíñ k'abíla ashu k'uleqigu.

qi abara u Iyu p'eera

- Álá p'eera geedíyú thá d'ok'otha
- Álá p'eeraygu tha ashuk'ul shak'álá jarabogu u tha ashoora gíiqi thaalu buurayu .
- Álá p'eeráyugú tha alu d'osha daadó kúlíyóm.

qi geera 2.9

I Asse wálá bus'áñ

1, bus'áñ	4, Assé
2. Bus'áñ	5, Assé
3. Bus'áñ	

II Áhorathá aña d'eñe thiyú

1. Mbá múlláqi u mbá wálá múlláqigú
2. P'aálá mas'uruñí
3. P'aálá thá búluweqi(madírshí)
4. Gíñ buushú ñeero
5. Mbá wálá múlláqi

III azala

1. Eí
2. Dí
3. Eí
4. A
5. Dí

IV moothá rothá d'úgurílégú

1. Did'áñgáñá fethila alú mí tháñ tháñgú,

- Dídáñgáñá d'afaruqi mbá fethílá alú min thalmasinaqyu.
 - Ma maabí hoha thuutha tha bulúndu --- adí míllañ ma rotha mare
2. Gíñ harabí s'ak'a
- S'ak'a bishí p'uup'ú
 - Alháwa t'a wálí
 - Añ hoshala
 - Hulañ ---- adí míllañ
3. Álá athík'íña thínthíñ, firí u shulí .
- Álá p'aaraga firí shól adidiñ.
 - Álá agarraña maabí gíñ buushu ñeero gíñ k'abígáláne u gíñ náfaqané tháñ .
4. S'ís'ía faas'a, p'aálá mas'uríñ --- ashan daa mootha d'afaruqigu álá daa martheqi
- 5Ashan gadarígu méré daa mootha d'afaruqigu álá daa morthé qi sha mbá shabahane martheqi .

II. Fagadá alhurufá Alingilizú hu mbá ma katabá.

1. Thik'athá rootha katábilá alhasharáti tháñ thá Alqingilizi háthú kátábáthá thá alkarásáñgámáyú

xpscorpionunebedbugwbstingj

2. Thik'athá roothá katábilá s'ak'a tháñ thá Alqingilisi háthú kátábáthá thá alkarásáñgámáyú.

rockaloamcjciclayrvsandu

3. Thik'athá roothá katábilá firí tháñ thá Alqingilisi háthú kátábáthá thá alkarásáñgámáyú.

icetlcondensationbwwevaporationpl

4 Thik'athá roothá katábilá albarnamájá gudila tháñ thá aduniayú thá lé háthú kátábáthá

utlabourgkincomepjqindustryb

III D'ok'othalégú hóli thá bulué ahuluñutháqigu mbá fathu maréqi tháñ.

I 1. result

___ 2. domestic

___ 3. classification

___ 4. stagnant water

___ 5. industrial waste material

___ 6. afforestation

___ 7. atmosphere

___ 8. natural resources

___ 9. seed bed

___ 10. raw material

A. shimbilá ma halagá

B. fir ma alburká

C. gíñ gudí walá mbá hiá almasinaqa

D. bubaani thik'u thá añu

E. huuni

F. gíñ buushu thaayu

G. did'añgafá almassnaqó

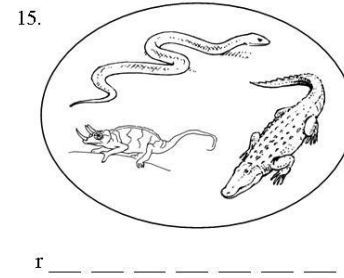
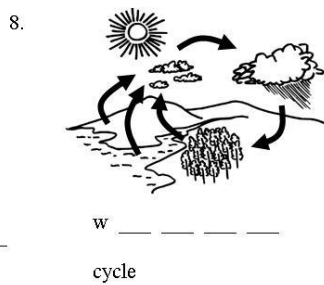
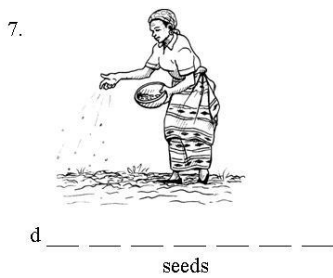
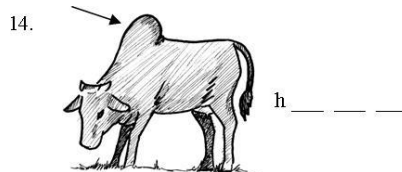
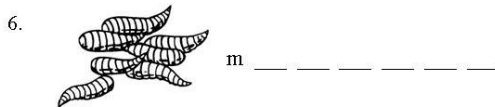
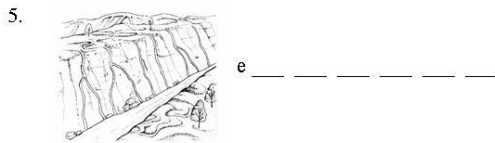
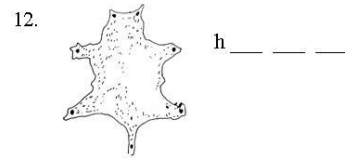
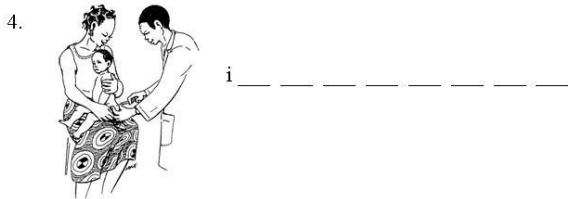
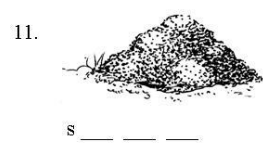
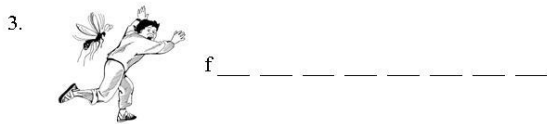
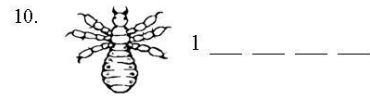
H. anatijá

I. sísíá faas'a

J. agasamua

UNIT 2 - English Practice Page

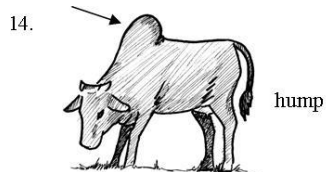
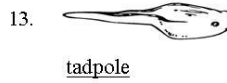
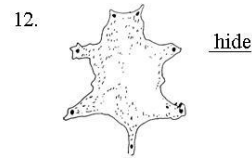
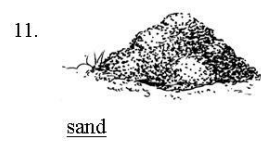
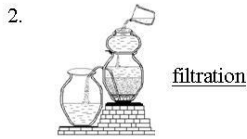
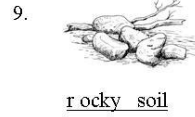
I. Ahorathá añá shariyulégu tha alqisimá gíñ zííqigu thá asanduk'u.

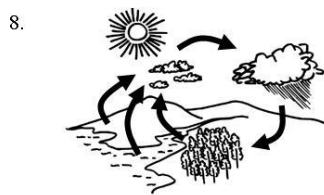
disperse	hump	hide	frightened	injection
louse	reptiles	scorpion	tadpole	sand
rocky soil	maggots	erosion	filtration	water cycle

UNIT 2 - English Practice Page (ANSWER KEY)

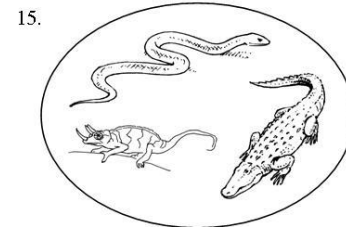
I. Ahorathá añá sharyulagu tha alqisimá gíñ zíqigu thá asanduk'u.

disperse
seeds

water
cycle

reptiles

disperse	hump	hide	frightened	injection
louse	reptiles	scorpion	tadpole	sand
rocky soil	maggots	erosion	filtration	water cycle

UNIT 2 - English Practice Page (ANSWER KEY)

II. Fagadá alhurufí Alingilizú mbá ma katabá.

1. Thik'athá roothá katábílá alhashaaráti tháñ thá Alqingilizi háthú kátábáthá thá alkarásáñgámáyú

xpscorpionnebedbugwbstingj

2. Thik'athá roothá katábílá s'ak'a tháñ thá Alqingilizi háthú kátábáthá thá alkarásáñgámáyú

rockaloamcjciclayrvsandu

3. Thik'athá roothá katábílá firí tháñ thá Alqingilizi háthú kátábáthá thá alkarásáñgámáyú.

icetlcondensationbwwevaporationpl

4. Thik'athá roothá katábílá albarnamajá tháñ thá Alqingilizi háthú kátábáthá thá alkaráásu.

utlabourgkincomepjqindustryb

III. D'ok'othalágú hóli thá bulué ahulutháqigu tha mbá hulu maréqi tháñ.

I 1. result

A. shímbilá ma halagá

___ 2. domestic

B. fir ma alburká

___ 3. classification

C. gíñ gudí mbá walá hiá almasínaqa

___ 4. stagnant water

D. gíñ buushú thaayu

___ 5. industrial waste material

E. huuni

___ 6. afforestation

F. bubané thik'u thá añú

___ 7. atmosphere

G. did'añgáña almasínaqó

___ 8. natural resources

H. anatijá

___ 9. seed bed

I. s'ís'íá faas'a

___ 10. raw material

J. agasamua

3 Alk'ádará mahálágá qi hoshálá tháñ u garra

3.1 Ashídda u bad'ía (alhísaa ma nine adaado)

Alhadafa addarsale

Mín mbá gárra géedí addársale :

- Mára fágada almaqana ashiddo u mbá bad'íyo.
- Mára fágada ashúk'úlá ashuddo
- Mára s'úlá al qismá gíñ ábarrá ashídda qi tháñ hu.

qi jahaza

Maabá agarrañí gubbal año agarraña addarsale k'íllagu holí tha bulueqi thalé año jahazaqi áwaal.

- Alháshab
- Alqistígá guurúyu
- Azíng
- Asarígé1élá
- Gíñ barshíñí u
- Gíneñgunuñgu mbá thík'u mí tha addarañk'ayu mbá p'adí addarsale shá álá ágrraña.

Rotha dam addarsale u sha mbá daáláne

A, ashídda:

Gíñ nafa hathañ shañ shak'álá ashuk'ul walla aguzua d'afarúqi mbá adaarañk'a gíñ p'adígane hathañ ashídda mmaane.

- Maabí mín aña thík'í mára ashídda sha mín thá thiñ thíñú mmane,
- Almakana , adírímíl, bel k'ushí (at'aahána) ---- adí míllañ k'abígu álá madíña geedíye tha almásal mín aña thík'í mare ashíddagu sha mín tha ajasu u albansín ñineñ mmaane.
- U táání ashídda
- Álá thóoha gíñ shúruñiqi tháñ
- U gíñ adí álu shin sháálá áshuruñane tháñ
- Shá áné k'ayara zízí gíneñ gunuñu álá daa márté tha almásalgú,
- Ashídda gíneñgunuñ thaalu gíñ daane nak'ayara u alfida k'ed'e :
- Ashídda gádarña añ thík'a mín thá gíñ d'afaruqiyúgú
- Mín thá bubaneíyu ashídda alhao.
- Mín thá añ bad'añgañu – ashídda añ bad'añgañu sha ñineñ mma mare álá madíña geedíye d'aúk'unuñ d'úk'unuñ

Gíñ ábarrá ashíddaqi tháñgú :

- Gíñ abarña ashídda tháñ gíñ aharrakaaneqi u thá ashuk'ula shak'alne,
- Gíñ ábarra ashídda tháñ k'abí shá álá madíña geedíe sha níwtan mitir ná s'ullane

3.1.1 Shambá gurá s'ak'a(ashídda guuro)

Addarsale sha álá agarraña k'abí álá feetha geedí tha almedanueqi álá d'aak'a bele tha shooreqi, fírí tha bulíyu aña buñganeqi kulíyam fírí tha bulíyu tha bulue mmaané álá

rotha geedíe ála agarraña geedí sha guuura s'ak'o ma shar thaqi beld'ak'1ishela tha shore mbáthí walá mathóthé thírthéqi.

Thoñoríndu garrála than u mbá ágarrañá thañ

- Thá sharaha, (huk'ééra)
- Tha ashóóra gíigí (qi rothua)
- Tha jaraba shak'álá u ála madiñ geedíe sha man shák'álá,
- Tha ashuk'álá thaayu u mbá alfasílu daado geedíeqi

Gíñ sáqad addars

- Gíñ dardagí (d'ed'él)
- Alhashab, azing
- Níwtan mítír
- Gíñ marasama, asuuragu

3.1.2 Ashídda qi abaad'iña

Adírímbíla d'afudíñígú

Asamaná (alhísaa) ma níné daadó

Alhadafa áddarsalé :

Mín mbá garra geedí addarasle :

- Maré k'ééra alfaíta alqaarbíoa)adírímbíla) d'afudí hu .
- Mare rotha bus'ík'é adaradaagu.
- Máre k'ééra ashaúk'úlá adardaagu hu
- Máre náfaqi thá gínéñ gúnuñ s'íña mare shák'álá addírímbíilá d'afudí .

qi jahaza

Gabuul ála thará áddársalé k'abí sha ála jahaza gílláqigú:

- Gíñ malhadíd
- Gíñ góthíne hu (saqadine)
- Ashéél
- Gíñ marasamá gú

Rothá dám áddarsalé u sha mbá daaláne

Adírímbíil (alkaaro) d'afudígú

Gíñ k'algálá sha adírímbíila d'afudí aláagarraña geedí gíñ shak'álágu tha añañk'ayugu sha áné ad'a fudíña maabíe ashuk'ul ñínéñ maane u ála agarraña geedí sha mbá shák'aláne .

Gíñ k'algálá sha adírímbíila (alkaáro) d'afudígu

- Addardagig u
- Gíñ hás'úillá gíñ ñees'í thañ mbá barshíñí

Alqaináati addardagú (d'ed'elú)

Asáqá mbá ágarrañlá addársalé ála mádíña geedíe sha taláta táraja ñínéñ gídíné

- Atárája alqáwal
- Atárája alq1wal.
- Atárája atálít

Thoñoríndu garrala thañ u mbá agarrañlathñ.

- Thá sharaha (hu as'uliña)
- Thá qi madiña
- Thá gíñ marasamá
- Álá nafaqi tha atirimbíil (alkáro) d'afudí mbá thík'uqi thá adárarú.

Gíñ sáqadí adárs,

- Gíneñ gunuñ mbá d'afaruqigu mbá s'ísío. Mbá d'oñú, gíñ gohíne hu ashéel, alhashab
- Gíñ marasamágú

qiabara u lyú p'eera

- Tha gíneñgunuñ arasamíña
- Tha ashuk'ula alfasílu u tha mbá thaayu daadó
- Tha alu nosha makataba mbá hulu mareqi tháñ daadó .

3.1.3 Ashíddá buubanú

Alhádafá áddarsalé:

Mín mbá gárra géedí addársalé:

- Mára shak'álá gíñ ábarshíñ búbaní mára rotha sha mbá bar shíñine.
- Mare shárahá (rotha) alfaida u durra ashíddá buubanú .
- S'ak'a zuruthíña adoqi tha búbaní mára p'aara áre thá s'ís'ía faas'a .

qi jahaza

Rotha alú addarasalé gabul álá ágarrañá :

- Álá áshak'alíña geedí gíñ barshíñi : (shímbíríñi) thá búbaní ále jahazaqi .
- Álá jahaza añ hú thuutha mbá áhoshalíla geedí tháñ
- Álá jahaza geedí hu thá abuura mára rotha búbaní gíñ daané na alfaida u na durra tha adáará máre-yú

Rothá dám addarssalé u sha mbá daaláne

Asáqá á garrañlá addársalé k'abí álá d'ok'otha geedí gíñ madí mare mín thá búbaníyú atén álá thará addársalé . Mina mbálo baró álá shárahá (rotho) geedíe búbaní shambá gízígízíné s'ís'íágu , sha mbá áhathíné añ buudúrgú , sha mbá fethíné alwárgá mas'íñágú ---- adí míllañ .

K'abí álá agithíña geedí ashóora nmára maada sha búbaní gídí a shídda.

Thoñoríndu gárralá than u mbá ágarrañlá tháñ

- Tha sharaha (hu k'ééra)
- Tha ashóóra alu buuró
- Tha at'oorá gig /thásuura/
- Tha gíñ marasa ma hulu qi tha addarsale qi p'ulíña,
- Tha asuragú

Gíñ sáqadí (p'adí) addárs

- Gíñ barshíñ thá búbaní
- Gíñ mahas'ula mín tha gíñ marasamayu wálla mín tha asúrayú .

qi abara u lyu p'eera

- Álá d'ok'otha sha mare k'ééra alfaíta ashíddo hu,
- Máré shák'álá giñ barshíni thábubaní tha alú buurá máré íla álá d'ok'otha mare na giñ maadó mare ne thayú .
- Álá d'ok'othagú shá mare rotha alfaíta u durra áshaíddá bubanú .

3.1.4 Ashíddá fírú

Alhíssaa ma ñine daado 11

Alhádofo addarsalé

Mín mbá gárra géedí addársále :

- Mare fagada almaqana fíru
- Máré faas'a s'ís'íagú áné p'aara azuruthíñá s'ak'ó are .

qi jahaza

Rootha alu addarsalegabul álá ágarra ña

- Álá gara giñ makatabaa tha alkítaabu mbá huluqi tha addarsálále
- Álá jaha sa giñ adisuurao geedi garraqi thutha.
- Álá jahazaqi álá d'aok'otha firi mbá adaara maré giñ daamne na alfaíta u na durra.
- Álá jahaza asuuras giñ marasamaqi mbá p'ulíñ fíri afafañá d'oñdíqi mbá zíi tha adaarañk'ayu.

Rothá dám áddarsalé u shambá daaláne

Rothaalú addarasalé shá álá ágarraña geedí bulí mahoré wálla ró d'oñdó asáqa mbá bídí máré añá bunné na fíri máre k'abí álá rotha geedíye sha giñ thík'ínné k'íllíñ has'ulne minambalé álá sharaha almaqana ashúiddá fíru .

Ashíddá fírú álá mádíña /rotha) geedíe sha mbá s'úúné hoshohoñqi tha s'ak'aalu mina mbáló, álá shárahá geedíe shá mare faas'a s'ís'íagú .

Thoñoríndu garrála thañ u mbá agarrañlathañ.

- Tha sharaha u tha ashoora alú buura
- Tha at'oorá
- Thá d'ok'otha u thá mootha
- Tha agu zua madí asha k'alíñ u shak'álá

Gíñ saqad (p'adí) addaars

- Gíñ barshíni (shímbiríni) mbá magíigí tha algosa líkaaalu.
- Almaasura alqistíg
- Fíri

qi abaraiu lyú p'eera

- Álá d'ok'othá shá mare shárahá alfaíta u durrá ashíddá fírú
- Thá d'ok'othá makatabá u thá d'ok'othándú daadó
- Tha alúd'osha madí zízí daadó

qi geera 3.1.

I. Mothatha Assé wálla bus'áñ

1. Assé
2. Assé
3. Assé
4. Ass

Bus'áñ

II . Ásáláthá mothá ma asse

1. E	3. A
2, Dí	4, Bí

III Ahoratha aña d'eñé thiyu tha rótha taafa guné thañ

1. Guura
2. Ashídda
3. Ashídda
4. Níwtan

IV shák'álá thá d'ok'o thá légú

1. D'ed'él
 - D'ed'él
2. Gíñ ñées'í has'ula tha ashídda baalá
 - Ashuk'ul abíríthíñéqi
 - Ashídda áné k'akara thañoríndu gíñ has'ula ñes'a.

3.2 Booloyú (assot')

Alhísaa ma ñine daado 11

Alhadafá k'ed'e

Mínmbá gárra géedí addársalé:

- Mára rothá almáqáná Booloyú
- Mára rotha booloyú haaló máreyú.
- Mára k'ééra gíñ as'ar booloyú hu
- Mára náfaqi thá gíné alqadó mbá d'afarúqigú mára fágada na booloyú máre .
- Mára rotha gíñ belá abañk'arañ tháñ
- Mára madíña gíñ gí mbá has'ul) asot'í (booloyú) thá jaraba .

qi jahaza

- Álá buura gíñ hás'úl booloyu alú .
- Á'á buura gíné alqadó alú mbá d'afaruqi
- Álá ashak'alíña geedí mbá bela tha ndu u abañ k'arañgu
- Álá jahaza gíñ náfaqi qi jarabéqi

Rothá dám áddarsalé u sha mbá daaláne

Booloyú

Rotha alú dám rothá addarsalé shá álá áhiya geedí alú k'abí álá shá k'álá jaraba d'afaruqigú thá geedíle tha álfasílú .

Másal : álá k'álá geedíe mare mísíña are u álá ahalíña booloyu d'afaruqiyu u mbá almus'ík'o mare fagada na ad'afarúa máre.

Mina mbálo baró booloyú sha mbá á dine wálla sha mbá balnéyu k'abí alá nafaqi j1arabá madaadó tha alkítáábá geedúyú

Booloyú shaayu na hálá k'abí alá madíña geedíe shabgíne taláta añ fed'íneí :

Gíñ mmamare :

- Gíñ rigídígídíñí
- Gíñ gíblí booloyú tha almasalgu, tha jarabagu lasím alá madíña marthe
- Adídíña asot'u u gíñ adína thañgú

Booloyú gadarí ane ada tha gíñ d'afaruqígú:

Gíñ mmamare :

- Tha gíñ hoshalí
- Tha gíñ mafírí
- Tha bubaní (alhawa) sha ñineñ mmame alá ahíya mare alu .

Gíllágú shá geedí mare fágadá jaraba madadó thaalk'ítáábá gárra géedíyú náfaqi alá áshak'alíña u alá mádíña mártheqi .

Gíne almus'ík'á alqaadógu

Rotha alú addarsálé shá géedí mare gárra k'abí alá sáqadagú méré k'éera gíne almu s'ík'ó hu mbá d'afaruqi mbá zíi tha adáára máreyú.

Mina mbálo alá mádíñagágú sha gíne almus'ík'ó mbá alqaadó shá aleñ talátá ñineñ gásamnáqi ;-

Gíñ mmámaré :

- Mbá asarígeelú (abañk'arañ)
- Mbá beelá thandu u
- Mbá beelá thá s'ís'ía sha ñineñ mmámaré k'abí alá k'éera geedíyé hu shá méré daa na almásalá máregú.

Thoñoríndu garrá lathañ u mbá agarrañlathañ.

- Thá sharaha
- Tha ashóóra (thaalú bura)
- Tha ashú k'ul qi a huluá madí
- Thá gíñ d'afaruqi qi nafa mbá hás'iúl asót'

Gíñ saqad (p'adí) addárs

- Thá gíñma jarabá madadó thá alkítaabá gárra geedíyú (at'arbeza, almast'ara -----)
- Gíñ marasamagu, asuuragu.
- Gíne alqado mbá d'afaruqigu
- Asot'a gíneñgun ñugu u mbá gíñ buushu mbá hallayu thá adaárugu.

qi abara u lyu p'eera

- Álá d'ok'othagú tha d'ok'otha ndu u d'ok'otha makataba ále p'eerayu na mootha mare.
- Álá ashak'alíña gíne almua'ík'a mbá alqadogu
- Álá p'eerayugu tha albaal tham thám asaqa mbá gíi mare ashooora thaaalu buurayu

- Álá p'eeragu tha alu d'osha bíilo daadó .

qi geera

I móóthá thá Asee wálla bus'añ

1. Asse
2. Assé
3. Assé
4. Asse
5. Asse

II ahoratha aña d'añethiyu tha rotha dafagune tháñ

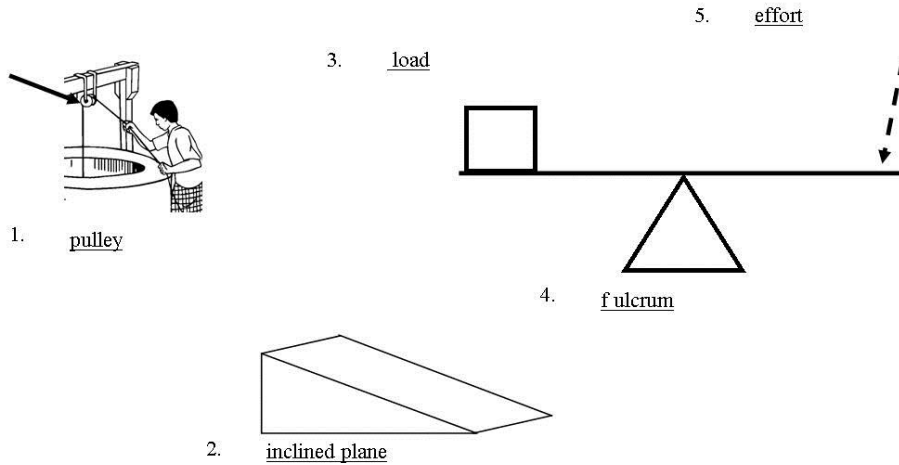
1. Thá rígidíña
2. Thá gíñ hoshali
 - Thá gíñ mafirí
 - Tha alhawa (bubaní)

III Asálátha motha mbá ma asse

1. Dí
2. Eí
3. Eí

UNIT 3 - English Practice Page (ANSWER KEY)

I. Nafaqatháqi thá roothá ma kátábá thá asandúk'ú hathú mootháthá mbá huluqí tha asurále.

lever	fulcrum	load	pulley	inclined plane
-------	---------	------	--------	----------------

II D'ok'othaláqú hóli thá bulué ahulutháqiqu tha mbá hulu maréqi tháñ.

F 1. natural phenomena

___ 2. gravity

___ 3. weight

___ 4. simple machine

___ 5. prevailing wind

___ 6. heat energy

___ 7. rotation

___ 8. sound

A. almuruá fir báád'í

B. shimbirifá

C. shabaro

D. gíñ haaluyu/booloyú/

E. ñees'a

F. alk'atará ma halagá

G. guurá s'ak'ó(shambá gurs'ak'a)

H. almakana biilo

Ak'uso Arbaqa (4)

4 Alqigtimaqíá adaarañk'á qi hoshálá thañ u garra.

Alhadafa addarsale :

Mina mbá k'odí geedí addarsale :

- Mare maada alqak'limañk'a añá thík'uné u zíí zí s'ak'o sha mbá d'oñoshíne
- Mare fagada ataqaríha alqado mbá p'ishí mbá alqak'lima mare u mare ihitarama
- Mare a p'ishíña u maré d'íñalu u mare thama shímbíla mahálágá alqak'líma mare qi thalbaal.

4.1 Almaqáná alqak'límu

Alhisaa ma ñine daado 8

Alhadaf

Mina mbá garra geedí addarsale :

- Mare maada alharít'a alqak'líma mare,
- Mare rotha atarjama u haara alqáláma alqak'lima mare
- Mare haara hara alqak'líma mare

qi jahaza

- Awaal ála jahaza gíñ marasama, asuuragu -----adí mbá madíñ alharít'a u alqáláma alqak'límuai u zízí s'ak'oqi sha mbá d'oñoshíne.

Rothá dám áddarsa lé u sha mbá daaláne

Roothá dám áddarslé shá álé ágarraña náfaqi ála tharaqí thá d'ok'otha

Másalá:

Geedí sha mbá gárra mare addárs tha shulídu holñoníñu :

- Nañ s'ulla alqisma k'abaleñga ma /alhaiñgama/s
- Nañ s'ulla alqisma waradañ gama?
- Almahafaza thík'u hathu thayu nañ s'ullane ? --- addí k'abí ála d'ok'aothagu shu gu ála thara addarsegu mín tha gíñ madí mare yu míntha alqak'lima mareyu.
- Alqak'limá thík'uña thayu sha almahafaza táláta u (alqidaara) warada d'afaruqi holoñoníñ ñíneñ zíí tha alqak'ímañk'ayu. Shambá s'ulanagú Almahafasa tha Assasa , Almahafaza tha kamash, Almahafaza tha matagal u warada (alqidaara) Bawe u almaqo gomo sha ñíneñ mamare alá ahíya mre alu.
- Gíñ k'algálá sha alqak'ilím dam almahafaza míllañ , waradagu u s'ak'a d'añíyu mbá dam k'abalegu míllañ.

Shá ála ágrraña alqak'lím sha mbá thík'une

- Alqik'ilímañk'a sha thoñor añá hi mún zu ñíneñ thík'uné
- Ála madíña marthe sha almadiíná d'aañí mbá alqak'límu sha Assosa mmaane.
- Alqik'ilím ithiugune tháñ ála madíña marthe tha alharít'a.
- Aña hór munzu u aña hi munzu oromía.
- Thaaba p'íshí gambella u
- Thoñor añá hi munzu sha asudan ñíneñ ithiugune tháñ lazím álé ágarraña geedí

Sha alé ágarrañ almáqaná alharít'ó

- Álá áhia maré alú sha alharít'a asúúra asat'urú mmaané.
- Alharít'a gídí alfaítá d'afarnuqi.
- Alá áhia máé alú sha náfaqi álá mádíña thoñorídú añu qigu.
- Álá rotha geedíé sha ma maabí náfaqi tha alharít'a añ s'uriñá zímín añ d'uk'unúñu lé añá máñ sha gadarña áñfagada,
- Gíñ bushúgú, gíñ bús'íalgú sharfadá ashaqabú (mbá famílu) u zízí shímbílu sha álá maade sha mbá zíné álá mádíña márhé sha tha alharít'a ññéñ fágadíñane.

Zízí s'ak'á alqik'ilímú sha álá ágarraña

Zízí s'ak'ó añá addar d'úk'unuñu sha mbá d'óñóshíné másál azoola, azagía, buli, añábúthíyu (bard'a) sha ñineñ mmaané álá áhia geedí alú.

- Mín 75% thá ashóoréqi añá alqi k'ilímú mbá k'ós'í, 24% mbá anuzu 1% añá dáñálu (mbá haa) alú mmaané ,
- Álá rotha geedíé sha alqk'líma beníshangu kúmúzú búl d'oñondí d'afararuqi zííqi shá maré k'éérahú .

Thoñoríndú garra lathañ u mbá agarrañ lathañ

- Thá d'aok'otha u thá mootha
- Tha ashóóra gíígi
- Thá añ hoshálá
- Thaak'áládua
- Tha ashúk'ulá mádíñláqi
- Tha jaraba
- Tha almasa ráhi
- Tha almsa ráhia
- Thá rotha gudí u tha almásal

Gíñ sáqad (p'adí) addárs

- Alharít'a gu ú alwárgagú ---- adí
- Gíñ marasamá u asurágú

qi abara u lyú p'eera

- Ashú k'úla álu buuró gíígi
- Tha ashúk'ulá alfa sílú u thá mbá thaayu daadó
- Tha alu d'o sha adú u tha mbá makataba madaadó .

4.2 Shímbila mahálágágú mbá benisangúl gúmuz

Mina mbá gárra géedí add1rsále :

- Mare k'ééra alqayínatí shimbíla mahalágá hu mbá thík'uqígú tha alqik'ilímú .
- Máre náfaqi thá s'ak'a mare shák'álá gíñ namuqigu
- Máre zííá thá aguzúá gíneñgunúñ faas'ayugú
- Mare rotha gíñ maadó máreqi u mbá haalo máreyú

qi jahaza

- Álá jahaza gíñ marasamáqi mbá p'adí sha mbá ágarrallá gíñ dámáddarsalé ,

Rothá dám áddarsalé u sha mbá daaláne

- Shímbílá mahálágá mbá múlláqi u mbá wálá múlláqi gásamqi aleñ holoñoníñ álá mádíña márthé shá mbá thámne máábíqi tha albáál.
- Álá mádíña geediyé sha gíñ k'algalá shá albáál thamthám shímbílá mahálágéqi sha álá náfaqitháñ thá thoñoríndú p'íishi walá ma harábí u walá ma k'odí mmááne.
- Fírí walá maharábílá, s'ak'a walá maharabila, alk'áába u gíñ buushú mathámagaña albáál walá ma harábí p'íishí maabíé míllañ u walá ma thámáláqi tha albáál shin1 álá rotha geediyé sha has'úl almaúsh gíla/gin1 shuni u durraqi míllañ ,
- Añá alqi k'ilímú mbá d'áañí u nambálá shá almáála fírú ñineñ thamnaqi tha albáál u álá mádíña geedíé na álfaitá dámne ñine thayú
- Almáála fírú nafíilí mbá thík'u tha alqik'ilímú álá náfagáqi tha alharít'a ála áhía
- geedí alú .

Thoñorídu garrá lathan u mbá agarraña tháñ

- Tha sharaha
- Thá ashóóra
- Thá d'ok'otha u thá mootha
- Tha ashúk'úlá álu buoró

Gíñ sáqadí (p'adí) addárs

- Gíñ marasamagu , asuuragu
- Tha almáála fírú hu k'eerá mbá thík'u tha alqi k'ilímú
- Tha qi nafaqa tha alharít;a

qi abara u lyu p'eera

4.3 Assíasa gíigí mbá alqik'ilímá Beníshangul Gúmuz

Alhadafá k'ed'e

Mina mbá gárra géedí addársále:

- Máré fagada assíasa gíigí alqik'ilíma maré
- Máré rotha asáfará á shaqabu(maabí) álqik'ilíma maré
- Máré fágada maabígú (ashaqa bígu) qi ahuluá gídí maré tha aguzuá fuudayú u thá mbá alqigtí maqiyóyú .
- Mare shárraha anamuá zíiqi thá maabíyú u tha almáálú (fuudaíyú)

qi jahaza

- Álá jahaza asúra u gíñ p'úlíñ gíigí ássiasá alqik'ilíma maréqi

Rotha dám áddarsalé u sha mbá daaláne.

- Alhagúumá alqik'ilímú mbá thík'u tha adáárú d'úk'únúñ álá mádíñaqi sha Beníshangul Gúmúz mmaáne.
- Bus'ík'é asult'a alhagumá alqik'ilímú álá p'úláqi shá mbá ahuhíla alk'anún, mbá k'odí alk'anuní u mbá tárjam alk'anun mmaamaré .
- Maabá ahuhi alk'anún shá maabí alqik'ilímú mbá fíradí sha ñineñ mmaamaré álá p'ulá geedíé ,

Alhagúumá alqik'ilímú na asult'a u ashúk'úlá maré

- Alqitáará alqik'ilímú asháqab ñineñ wágalne
- Araqásá qi k'oda tha alqik'límú ála mádíña geedíe sha mbándalómmaané .

Alqálam u haará alqik'ilímú

Alqálamm gíñ fagadíla (ad'afarula) alhagú ma thañ thañ ñineñ maané alqálama alqik'ilímú gíñ mmaamaré :

- Gundí k'ed'e maa gundí abarshíña thá gaagú.
- Tha anúzú mbá dám fuuda b1rta
- Mudul u almak'áne ndu sha dámne ála áhía geedí alú tha atármá k'ed'ele.

Mootha qi geero 4.1

I asse walla Bus'áñ

1. Bus'áñ
2. Assé
3. Bus'áñ
4. Bus'áñ
5. Assé

II

1. F
2. A
3. Bí
4. Dí
5. Eí

III

1. Táláta
2. Sudan
3. Arraqáísá alqidaaróeqi
4. Alqidáára alqak'límú
5. Mbá alqidaará alqak'límú mmaané

IV,

Eí

Eí

1. Bí
2. A
3. B

Iv,

1. 20 waráda
2. Alharít'a

Asháqábá alqik'ilímú

- Nañ k'algála sha asháqab? U ála at'írthíña gasama ashaqaba alwarada maré
- Gíñ k'álágála sha ashaqab ála madíña marthe sha maabí gudí añ d'uk'unuñ tha alwaradayu, tha almahafasayu, tha alqi k'ilímú ---- ñineñ damne .
- Asafara / gasama/ ashaqabu sha mbá d'afarune sha mín tha almahafaza almahafazeqi , mín tha alwarada alwaradeqi ñineñ mmaane.

Zííí shímbíla alqk'ímú

- Alqi k'ilímáñk'a sha t'awáraqi (d'aañe) thá shímbíla mahálága.
- S'ak'á náfaqi p'aaléqi.
- Mááyu búl d'oñndí u nambííló.
- Mááyu almaqadínaat(fuuda beñení, bel fuudaí ---adí milañ.
- Tha algínsía gíñ búúshú d'afaru alúgú másal boríd, Alíílañ, shíñír, mugu, hóoro - -- adí míllañ.
- Tha alhadaar d'afaruqigu másal Almañga, albabaya, almoz, albutukan, alluban , s'is'ía ---adígu milañ k'abí ála daa geedíé méré d'ok'othoyu sha zííqi mbáñgunuñ

Thoñoríndu garrálathañ u mbá agarrala thañ

- Tha ashóó gíígi álú buuró
- Tha t'oorá
- Thá sharaha
- Tha ak'áládua

qi abara u lyú p'eera

- Tha ashóóra alu buura ála d'ok'otha almúshgíla s'ík'a márté méré k'ábaga alhá./shambá futhiné/
- Asáqá at'ooró gíñ maadá máreqi, gíñ fágádá méré
- Ála daagá alu d'ooshá d'uguríñugú mbá ábad'íñ addársaláqi

4.4 Alú d'ííña mín gíñ háraqaqi(mba t'orí) sha bak'a durrane

Alhadafa addarsale:

- Geedí asaqa mbá zaa mare tha thoñoru mare íhtaraama alhak' anuna agíñ harakaqi(mbá t'orí.)
- Méré maadá sha thá thónorá gíñ dárdágíyú ála gúúra wálla gíñ illa gú shá ála ííla sha ála ííla walá p'ííshí .
- Geedí asáqá mbá gágí mare alqajalá méré thama thaalu sha mare dúdúrráqi shá mare gía alhísáaba méré.
- Mare fagada sha ma mare has'uluwoqi tha alqajalá d'k'unuñ sha durra maré.
- Mare fagada sha ma mabí zaaqi tha thoñora adíríbiluyú sha wálá maabíligu mabooli mare.
- Mare fagada ma maabí zaqi tha thoñoru aálá zaa tha thoñorhu(ndaalu) thaaba gambáluweqi

Qi jahaza

- Ashan añ fagada durra alhargá t'orí u gíñ has'ulne na duurá shañ fagada añ jahaza maaba laañá atirimbil na asura.
- Ála jahaza almasalá d'afaruqíqi
- Ála jahaza geedí gárraqíqi ashóóra alu buuróyú wéqi.

Rothá dám áddarsalé u sha mbá daaláne :

A, p'ííshá alhargá t'orí geedíeq :

Geedí , gárraqi asaqa k'íthu háthú thoñorá adírímbílu yú náñ gíí háthú ? Mina mbá d'ok'othíllanagu shugo mín tha mootha daa mareyu ála rothaga alqihtrama alharga t'orí sha mare fagada .

Maabí háá (súúga) alqájálágú

Geedí gárraqigú asáqá mbá háálá alqájalá ashá bak'á durra méréqi lázím méré háá (suúga) tha arráha , u ála mádíñágagú sha alqájalá háá máre walá magíida alfármalá, ajárás ,anímira u albat'aaríá walá p'íshí shá ála háá gundí .

Thoñoríndu garra althañ u mbá agarrañlthañ

- Thá d'ok'otha u thá mootha
- Tha ashóóra.

Gíñ saqad (padí) addárs

- Alqajalá harabegu u mbá p'íshí
- Mageedí male ílígu tha thoñoru sha mbá s'ík'í gane almushgíla ála jahase na alwarga madínaqi .

Moothá qi geeró

I Asse walla bus'áñ

1. Assé
2. Assé
3. Bus'áñ
4. Assé
5. Assé

Alqaada u gíñ máábí gábulu Alqik'ilímú

Alhísaa mañine daado 25

Alhádafa addarasalé

Mín mbá (báqad) mbá gárra géedí addársalé : -

Mare rotha almáqáná alqadó.

Mare fagada gíñ madíñ alqadaqi.

Mare k'ééra alqáda hu na qi a hulua.

Mare sharaha abak'á alu u anamuá alqadó.

Maré fágada alqáda shúuní mbá gíilá .

Maré fágada gíne alqidaaró mbá ma gígí thá alqi k'ilímá mareyú

Maré áp'íshíña alqáda u mare allamá p'íshí,

qi jahaza addaíse qi

- Ála jahaza alwarga mádíñ almaqaná alqaadóqi .
- Ála d'ok'otha maabí d'oñondí alqíidá gíilá tha alqik'ilímú ála jahazaqi

Rotha dám áddarsale u sha mbá daaláne

A, Gíñ madíñ alqaada qi (alqaadaqi p'ulíña)

Alqaada d'afaruqi ñineñ zíí tha alqik'ilímañ k'ayu sha ashaqaba gudígu tha alqik'ilímañ k'ayu aljínísasa d'afaruqi mmaamare .

Alqaada aleñ holoñníñ ñineñ gasamnaqi gíñ maamare :

Alqada mbá alqido

Alqada mbá alqimaanu

Gíñ k'algálá sha alqada alqido :

Tha ashuk'ulalu mbá madí tha alqáinaat mbá mulle thaabá : tha gígí ñíisha, thiñ thiñ, guugud --- adí millaño ála k'ééra hu ma almásal .

Geedí garragegu mare d'ok'otho maabí d'oñendí alqada gú mare gía ashóora tha alu tha alfasíla mareyu.

Álagasama geedí garra qi tha alu buura mare madíña gíñ gílaqi asaqa p'íshí añ u asaqa shuñ añ tha almasarahía

Sha amare fagada alqada alqimaanu u mbá alqiddo k'abí alá tharaga adarsalegu tha d'ok'otha u tha mootha.

B, adidíñ tharthé u gíñ máábl gáblú alqik'ilímú .

Adidíñ thar theqi maaba gugudíño qi maagundí tha shímbílu walla tha alqigtí maqiyau ma ade tharthe qi ñineñ madíñne. Adidíñ thar theqi tha ashu k'ula d'afaruqi ñineñ abarraneqi .

Maabí gabulu tha asuugu gíne ñgunuñ babadalíñu mareyu. Lagín asmanale shiñ baro tha fuuda beñení , thak'orí u tha algírshatí ñineñ shíbilula thígu,

Gíñ máábí gábulu

Gíñ máábí gábulu mbá sha k'alíña máre mbá bak'a máre álú mbá d'afaruqigú alá ágarraña geedí sha mbá náfane ámáre thá mágá álbáál map'ishí .

Gíñ máábí gábulu a leñ holoñoníñ ñínéñ gásamnáqigú :

Mbá hárragaqi (mbá guzuqigu)

Mbá wálá hárragaq (mbá wálá guzuqigu)

Dí Alfáitá gíñ máábí gábulu

- Madíñ maabíle alqaada u ataqríha maaabí gabulaqi
- Ataqríha zíz gabulu mbá zíqi asamánalé agadaríñ gane hathañ sh adidíñ thartheqi .
- Álá mádíña geedíe shá gíñ máábí gábulu sha thoñoríndu holoñnín harabí mارة .
 1. Thá durra gíñ gí maaba
 2. Tha durra gíñ mahálágayu

E, qi thám thámá gíñ máábí gábuluqi tha albáál

Gíñ máábí gábulu sha bak'á d'úk'í mare, u mbák'a hárabí mارة k'abiqi thámtham tha albáál míllañ .

Thoñoríndo garra lathañ u mbá agarrañlathañ

- Tha d'ok'otha u tha motha
- Tha ashóóra
- Tha t'oorq

Gí ñ saqad (p'adí)

Addars

Qi abara u lyú p'eera

- Álá asha k'alíña geedí garraqigu qi geera zíqi tha alkitaaba mareyu
- Álá ashak'alíña ashuk'ula alfasílugú .

Mótha qi geeró

Alk'amun I(1)

3. Assé
4. Assé
5. Bus'áñ
6. Assé
7. Assé

alk'anun II(2)

1. Eí
2. Eí
- 3, Bí

Alk'anun III (3)

1, Dí	4, F
2 Eí	5, H
3 BÍ	6, G

Alk'anun IV(4)

1. Ginboot 20/1983
2. Thá ñiisha
 - Thá thiñ thiñ
 - Thá haara ---- adígu
 - Tha alqiktímaqia qi ahulúá gíí méré

Alqáda dúrraqigú

Alhadafá adarsalé

Mín mbá gárra géedí addársalé :

- Méré fagada mushañí k'ík'ith (d'ud'ús')na adaqba has'ulne ,
Maré k'éérahú na k'ík'ítha (d'ud'us') mushañu sha mbá amufíñune bad'íngíñá
d'afaruqigu ,

- Méré fagada sha maabí k'íthíla geedí fáalé
Méré fágada sha feed'a gubbál alqúmur sha walá p'íshí

qi jahaza gabaala addarsalé :

- Alá d'ok'otho maabí d'oñondí adaarú alqáda durraqigu u mbá nafaqigu sha méré fagada maré d'ok'othoyu,
- Alá jahaza alwarga madiñ alqáda p'íshíqigu,

Rotha dám áddarsale

A. Mushañí k'ík'íth (d'ud'ús')

Ma maabí alé k'íthí(d'us'í) mushañí mín mbá k'íthílane qiduura zíiq mbá adígu .

-gíñ maamaré :

- Asaqa k'ík'ithu shaqar qigu tha bad'íñ gína d'aañí .
- K'áfa orí míllañ
- Wálá ma nadafí bola maré qigú tha fír s'arí u gíñ p'íllíndu gu mbá wálá mad'ud'ush mufí bad'íñ gíña hawuqigu,
- Másal thá I ej ,aí, fí edís ----adí mílláñ geedí fáále sha alá k'íthágú walá shambálo mmaané íllá alá shá waragá atgdórú mmaané

Bí. feed'a gabula alqúmur.

Mushání gubáalá méré d'oñondá bak'á féd'ílánégú . Mafed'álágu gubáalá méré d'oñonda asaqa olgíñ maré s'ík'íga adaqbgu míllañ, asáqá mbá ol méré alá mádíña geedí sha has'úl maarthé bad'íñ gíñ

Geedí mushañí madaalá alugu (ma hád'alagu) gubáal alqúmur nañgíqi ? Ashañ múshígú bak'a gíí mare alqírís ,

Alqada nafaqigú

Alqada píshí (nafaqa) ashaqab alqigtímaqia u shímbíla gídí mare mathohá mare qi añá p'íshíe mmaane .

Másal :

- Alqádab
- Agadarua

- Ap'adua
- Alqihtrám
- Amanua mmaamare

A, shajaáqa (hamas)

Ashuk'ul hu as'ara ñineñmaane , alk'anún, ítharama, almahába, Ashúk'ul gíbíla ---
adí milañ sha ñineñ mmamaré ála áhía geedí alúgú ,

Bí, Thíñ thíñ

Alqáadá thíñ thin tha abuura.

Alhadáfá addarsalé :

- Ála mádíña geedíeí sha asháqabá algomó thíñ thíñá jashasí máréqi mílláñ sha t'uk'á mmaanè tha saháqabá algomo thíñ thíñá madí gándí t'uk'á mmaane.
Maabí fáalé mín nambíiló u mbá d'oñondí añ d'uk'unúñ ñineñ thíñ máré u míhí mabolá máre male fíí añgú thá gushuñ ñineñ thin máré añ d'uk'unúñ .

Dí. Alqáada alqimaanú

Alhadafá addarsale :

Ayu gínis ané fagada sha ñine gídí gíñ madíñ añ p'ísha alqaadá haara mareqi .

E, Alqáada ma warasa

Gíñ gia maabí gabulu walla alqáad has'uloña

(lak'omía mañ thí) ñineñ mmaane .

F, Anamúá alqaadógú

- Alqíidá gílagu tha alqi k'ilímu
- Alqíidá algíríst'anugu
- Allqíidá almusílímínugu
- Alqíidá ashaqabugu

Alá madíña geedíe sha alqik'ilímañ k'ayu alqaada d'afaruqigu mílláñ ñineñ zíiqi .

Thoñoríndu garralathan u mbá agarraña ththáñ

- Tha ashóóra
- Thá d'ok'otha u thá motha

Gíñ saqadí addársale

- Ála ahas'u liño geedí haar d'afaruqi tha alfasíluqi mare t'álla ashíqir thá(anashit'a)
- Ála át'allaña(agithíña) geedí rothá d'úgrí thaalú máre.

qi abara u lyú p'eera

- Tha asúk'úla alfasílu daadó
- Tha ashúk'úlá thaayu daadó
- Tha alú d'ooshaadaadó

Móthá qi geeró

I	II
1. Assé	1. Bí
2. Asse	2. Eí
3. Assé	3. Dí

4. Assé

5. Assé

Alqáada t'ok'olo mbá alqik'ilímu mbá magíígí

Alhadáfa addarsalé :

Mín mbá gárra géedí addársalé :

- Mare fagada alwarada alqik'ilíma mare,
- Máré ád'añiña ashúk'úla alwarada zitha alqik'ilíma maréyu
- Mare rotha gíñ mabanaqa(mashak'ala) tha alqik'ilíma mareyu.

qi jahaza gabaala agarraña

- Álá jahaza geedíqi gasama thaalu buura addarseqi.
- Áwal álá jahaza añí mbá súúrálá áwal alá garraña alkítaabá máñ mbá huluqi tha addarsálále.
- Álá jahaza añí mbá súúrálá

Rothá dám áddalsalé u sha mbá daaláne.

A, atansímá ahuhá maabíqi

- Gíñ k'algálá sha ataaasímá ahuhá maabíqi gíñ shak'al ashaqab ma d'uk'unuñ tha albarnamij d'uk'unuñ ñiñeñ mmaané .
- Atasíma le álá madiña geedíe sha mbá alqdo u aleñ holoñniñ nínéñ gásaamneéqi
- Gíñ k'algálá sha atansímá alqaadó : atansíma shak'al maabi thayu mmaane .

1. Atansímá alqaadó u mbá qi ahuluó

- Atansímá adínú
- Shúlí alqirist'anú
- Almás gíd
- Almádádársá alk'urqanú--- adígu milañ

2. Atansímá t'ok'olo (hasóó) u mbá qi ahuluó

- Atansímá almadararó
- Atansímá asahó (alqafíyó)
- Mbá thoñor mus'ó
- Atansímá fírí almasuró
- Atansíma daa shul gudíla thayu --- adí míllañ.

Bí, Atansímá alqidaaró

Atansímá warado gídí atarajátí gíñ mmaamaré :

- Alqiddaáráalqik'ilímú
- Alqiddaárá almahafasó
- Alqiddaárá alwaradó sha ñíneñ maamare k'abí alá áhía geedí alú tha ashóóra, thá d'ok'otha u thá motha atarajá alqidaralégú gídí maabí ásállá ashaqabgú.
- Almák tabá alqidaaró araqis u anaqibák'é d'e ñíneñ k'úúdíne ,

1.Alqidáará almahafzó u mbá alwaradó

- Tha ashíh
- Tha anáqib ñíneñ gadarne mbá alhulune almaktabígú.

Másal : almkatábá fárídí, almáktábá albolísú, u mbá asígínúgú

Dí, Atansímá shímbíla ashaqabú

Álá madíña geedíe sha mbá adídíñ shímbíla ashaqabu thartheqi

Gíñ maamaré :

- Albánk
- Ashúk'úlá límmagaláqi (almáhabar)
- Almaktaba fuudo u shimbílu . Sha ñíneñ maamaré k'abí ála áhía geedí alú thá ashóóra u thá d'ok'ota u mootha.

Thoñoríndu garrá lathañ u mbá agarrañ latháñ

- Alharít'a shak'alá mbá alqak'límú
- Ashúk'úlá mádíñ alqáádaqi
- Gíñ shábaha atansíma alqadó
- Gíñ shábaha gíñ máábí gábulu
- Añá ataqaríhu qi than hoshálá ----- adí míllañ.

qiabara u lyú p'eera

- Ashúk'úlá thaayu u mbá alfasílú daado
- Thá d'ok'othá ndúgú u thá d'ok'othá makatabo daadó .

Gíñ sáadí addárs

- Alharít'á thá Itóbia u mbá alqik'límu
- Almwárgá mádíñ sha mbá ráqasíláqiañéqi.

4.5 Maabí madi húgú

(alhissa) ma ñiné daadó 20 Alhadafí :

Mín mbá gárra géedí addársalé

1. Tha alfasíla mareyu maabí madílagu mbá, haaró, mbá huuqígú, mbá madí rothá d'ugurígú , mbá assíasógú u mbá aratíyó ámaré k'éerahugú u méré gárra na ashúk'úlá máre.
2. Mare fágada almáqáná haaró, mbá gogíñu, mbá roqthá d'ugurí, mbá assíasó u mbá arriatíyó .

qi jahaza gabaal addorsale

- Ála buuro maabí alqák' lima mare alú mbá madí rotha d'ugurí kataba, mbá assísa ,mbá huqi, mbá haaro u mbá arratu alugu jahazaqi tha asúúra
- Ála gásama geedí tha alú buura ála jáhase addárs1e.

Rothá dám áddarsalé u shambá daaláne

Ndí mílí thá guudák'ed'eyú sha mbá shák'olné ashúk'ul thalú k'ed'e mbá adídíñne bolák'ed'e tháñ d'afaruqigu thartheqi ndímílí mashak'álá ashúk'úlá d'afaruqigu sha mbá madína geedíeqie sha gídí alfaita míllañ.

Thoñorídu garrá lathañ u mbá agarrañlatháñ

- Thá sharaha
- Tha ashóóra
- Tha d'ok'otha u tha mótha
- Tha ashúk'úlá alu buuró

Gíñ sáqadí addársale

- Asúúrá máábí madí rothá d'úgurí kátabá, assíása, haara, huuhú --- adí míllañ
- qi abara u lyú p'eera
- Ashuk'ual alfasílu u thá mbá thaayu dado
- Tha ashúk'úlá álu buuró garra.

Móthá qi geero

1, Assé	4. Bus'áñ
2, Bus'áñ	5. Bus'áñ
3 Assé	

II Asse walla Bus'áñ

3. K	6. Eí
4. A	7. L
5. G	8, F
6. BÍ	9. I
7. J	10, Di

UNIT 4 - English Practice Page

I. Nafaqatháqi thá roothá ma kátábá thá asandúk'ú hathú mootháthá mbá huluqí tha asurále.

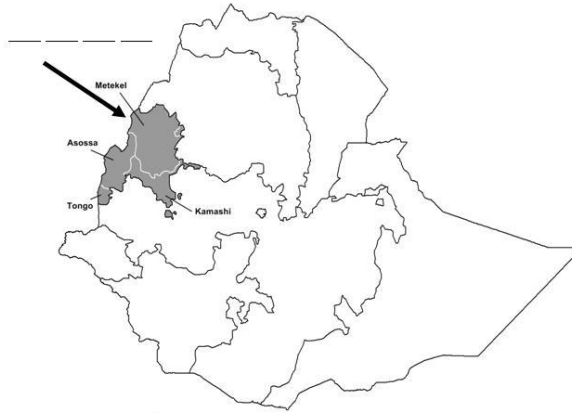

1. h _____
 _____ r _____

2. l _____

3. _____

4. _____

health centre

literature

nation

zone

II Fagadá alhurufá Alqingilizú mbá ma katabá.

1. Thik'athá roothá Alqingilizú mbá kátábilá alhakumá tháñ hathú katábáthá tha alkarasáñgamayú

fgalegislativewnuexecutivekdisjudiciarylm

III. D'ok'othalágú hóli thá bulué ahulutháqigu tha mbá hulu maréqi tháñ.

___ J 1. key (of map)

___ 2. administration

___ 3. nationality

___ 4. authority

___ 5. law

___ 6. civilization

___ 7. hazard

___ 8. natural disaster

___ 9. harmful traditional practice

___ 10. equality

___ 11. spiritual

A. adarará ma halagá

B. anamua

C. asak'ááfá

D. alqáádá shúúni

E. adarar

F. mbá alqiimaanú

G. asúlt'a

H. alqídáará

I. Alk'aanún

J. almuftá alharit'ó

K. alk'omiá

UNIT 4 - English Practice Page

I. Nafaqatháqi thá roothá ma kátábá thá asandúk'ú hathú mootháthá mbá huluqí tha asurále.

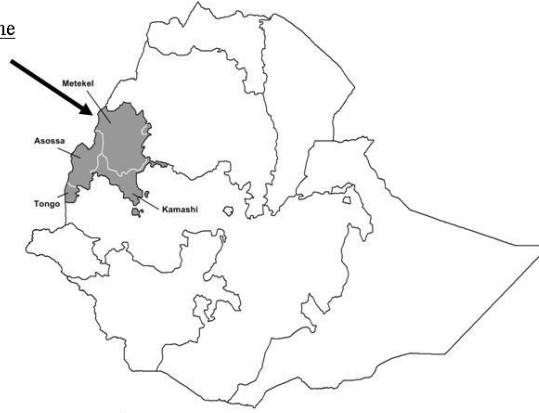

1. health centre

2. literature

3. zone

4. nation

health centre	literature	nation	zone
---------------	------------	--------	------

II. Fagadá alhurufá Alqingilizú mbá ma katabá.

1. Thik'athá roothá Alqingilizú mbá kátábilá alhakumá tháñ hathú katábáthá tha alkarasáñgamayú

fgalegislativewnuexecutivekdijudiciarylm

III. . D'ok'othalágú hóli thá bulué ahuluñu tháqigu mbá fthu maréqitháñ

<u>J</u> 1. key (of map)	A. adarará ma halagá
<u> </u> 2. administration	B. anamua
<u> </u> 3. nationality	C. asak'ááfa
<u> </u> 4. authority	D. alqáadá shúúni
<u> </u> 5. law	E. adarar
<u> </u> 6. civilization	F. mbá alqiimaanú
<u> </u> 7. hazard	G. asúlt'a
<u> </u> 8. natural disaster	H. alqidaará
<u> </u> 9. harmful traditional practice	I. Alk'aanún
<u> </u> 10. equality	J. almuftá alharitó
<u> </u> 11. spiritual	K. alk'omiá

Glossaríes

ዓመደያ ቃላት
የትምህርት ዓይነት የበርታ ቋንቋ የ3ኛ ክፍል አካባቢ ሳይንስ የመ/መመሪያ

በሥራ ላይ የዋለው ቃል በበርታ ቋንቋ (term used í Berta)	የቃሉ ትርጉም በአማርኛ	ቃሉ የሚገኝበት ገጽ አንቀጽ መስመር ቁጥር	አስተያየት
Afafaña(afafaña are)	ፏፏቴ		
Ahuha-alú	መውጫ		
Alqidára	መስተዳደር		
Ashuk’ulhu as’ara	ፍትሐዊነት		
qi geera	መልመጃ		
Mbá t’ok’olo	ዘመናዊ		
Tham thám thaalíyu	ማስተዋል		
Aljísia (aljibir)	ግብር		
Waradá zíí gudur	ልዩ ወረዳ		
Ashukula madí	ተግባራዊ ክንዋኔ		
Gíñ maabí gabalu	ቅርስ		
Albaal tham thám	ክትትል		
qi abara	ምዘና		
Iyú p’eera	ግምገማ		
Shúlí álfirdú	ፍርድ ቤት		
Albolisá álhargó	ትራፊክ		
Alk’omía	ብሔረሰብ		
Maabá k’odí alk’anúni	ሕግ አስፈጻሚ		
Maabá tarjam alk’anún	ሕግ አስተርጓሚ		
Maabá áhuhi alk’aanun	ሕግ አውጪ		
Alwúrsa (abak’áálu)	ውርስ		
Alqáálam	አለም		
Ap’adua	መረዳዳት		
Agadarua	መቻቻል		